

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Ühiskonnateaduste instituut

Laura Jõgar

Pereraadio programmi ja kuulajate kaardistamine

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Marii Kangur, MA

Tartu 2025

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad.....	6
1.1 Kristlikud raadiod USA-s – ajalugu, põhiolemus.....	6
1.2 Tegutsemispõhimõtete kriitika.....	7
1.3 Varasemad raadiokuulamise uuringud.....	8
1.3.1 Raadiokuulamise trendid Eestis.....	9
1.3.2 Kristlike raadiote kuulamise trendid.....	12
1.4. Auditooriumi profileerimine.....	14
1.5. Kristliku raadioprogrammi areng Eesti Raadios.....	14
1.5.1 Kristlike saadete taaskäivitus taasiseseisvumise eel.....	14
1.5.2 Saade „Kirikuelu“ ja argipäevased piiblilugemised.....	15
1.6. Eesti kristlike radiojaamade eripärad.....	16
1.7. Pereraadio programm ja kuulamine.....	16
2. Bakalaureusetöö probleemiasetus ja eesmärgid.....	19
3. Valimi moodustamine.....	20
3.1 Valimi demograafilised näitajad.....	21
4. Andmekogumismeetod – veebiküsitlus.....	22
5. Analüüsimeetod.....	24
6. Analüüs.....	25
6.1. Vastajate demograafiline profiil.....	25
6.2 Kuulamisharjumused.....	25
6.2.1 Kuulamissagedus.....	25
6.2.2 Kuulamiskoht.....	26
6.2.3 Pereraadio avastamine.....	27
6.2.4 Kuulamisaeg ja tehniline seade.....	29
6.3 Kuulajate eelistused ja ootused.....	34
6.3.1 Millised saated kuulajaid enim köidavad?.....	34
6.3.2 Millistest saadetest kuulajad pigem hoiduvad?.....	36
6.3.3 Pereraadio kuulamise eesmärgid?.....	38
6.3.4 Millist tüüpi sisu võiks Pereraadios rohkem olla?.....	40
7. Diskussioon ja järeldused.....	41
7.1 Pereraadio kuulajaskonna demograafiline profiil.....	41
7.2 Kuulajate eelistused, ootused ja ettepanekud.....	47
7.2.1 Kõige kõitvamad saated.....	47
7.2.2 Vähem meeldivad saated.....	48
7.2.3 Kuulajate eesmärgid ja ettepanekud.....	49
7.3 Kuidas edasi?.....	50
7.4 Meetodikriitika.....	52
Kokkuvõte.....	54
Summary.....	55

Kasutatud allikad.....	56
Lisa 1. Ankeetküsimustik.....	60
Lisa 2. Ekspertintervjuu küsimustik.....	62

Sissejuhatus

Pereraadio on kristlik raadiojaam, mida kuulab 2023. aasta seisuga päevas keskmiselt 2000 ja nädalas 9000 inimest (Kantar Emor, viidatud Rebas jt 2024: 91 kaudu). Selle ja samuti Kuressaare Pereraadio ning venekeelsete Semeinoje Radio ja Radio Eli, mis on kõik kristlik-hariduslikud raadioprogrammid, tootmist ja levitamist koordineerib Tartu Pereraadio Ühing, mis on aastast 1994 tegutsev mittetulundusühing (Pereraadio koduleht). Pereraadio pole 30 tegutsemisaasta jooksul oma auditooriumit uurinud, seega tahan anda selle tööga oma panuse, et Pereraadio saaks selgema pildi oma kuulajate demograafilisest taustast, kuulamismotiividest ja ootustest Pereraadio programmile.

Olen ise olnud aastaid selles raadios nii hommikuprogrammi kui noortesaate “Pusle” üks saatejuhtidest, seega kõnetab uurimisteema mind ka isiklikult. Olen ise ka regulaarne Pereraadio kuulaja, mis on on abiks selle uurimuse tegemisel, kuna olen raadiojaama programmiga laias laastus tuttav. Kuna olen ise Pereraadioga seotud, siis võib see mingil määral mõjutada minu uurimuse objektiivsust, aga annan endast parima, et uurijana objektiivsus säilitada.

Raadio- ja teleringhääling on kommunikatsioonivormid, kus enamik kommunikatsiooni toimub ühesuunaliselt (Mytton, 1999: 14). Saated edastatakse ja ringhäälinguorganisatsioon võib eeldada, et edastatud kuulatakse ja vaadatakse (Mytton, 1999: 14). Auditooriumiuuringu puhul aga ei piisa teadmisest, kas keegi kuulab või vaatab – oluline on auditooriumit võimalikult põhjalikult tundma õppida (Mytton, 1999: 15). Näiteks tuleb arvestada, kellele on mõni saade suunatud, kas see sihtrühm teab, et saade sellel ajal eetris on ja üldse sel ajal raadiot kuulab, kui saated vastavad publiku vajadusele, siis kas need on tehtud nii, et meelitavad sihtrühma kuulama (Mytton, 1999: 15).

Eesti Kirikute Nõukogu poolt tellitud religioonisotsioloogilise uuringu “Elust, usust ja usuelust 2015” andmetel teab Pereraadio jaama 31,4% uuringus osalejatest, kord kuus või harvem kuulab seda 17,3%, mõned korrad kuus 9%, mitu korda nädalas 7,2% ja iga päev 2,5% vastajatest. See on ainus kord, kui nimetatud uuringus on olnud konkreetseid küsimusi kristliku meedia kohta.

2022. aastal USA-s tehtud uurimuse põhjal kuulab ligi kuus kümnest (57%) sügavalt usklikest täiskasvanutest religioonile keskendunud raadiojaamu, samal ajal kui samast sihtgrupist 38% on keskendunud religiooni-teemalistele *podcast*'idele (Pew Research Center).

Samas on USA-s tehtud uuringute põhjal religioossete raadiojaamade kuulajaskond üks püsivamaid, mistõttu on oluline kuulajatega arvestada, et neid hoida (Lään, 1995: 36). Ka religioonimeedia-uuriija Mark Geil on väitnud, et kristlike raadiojaamade kuulajad on ühed kõige lojaalsemad (Geil, 2007). Seega on kristlikel raadiojaamadel, nagu Pereraadio, oluline võimalikult palju teada nendest lojaalsetest kuulajatest. Kui kuulajate ootused oleksid konkreetsemalt teada, siis saaks toimetus kaaluda, kas ja mida saaks programmis muuta, nagu näiteks mõne elemendi programmi lisamist.

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

1.1 Kristlikud raadiod USA-s – ajalugu, põhiolemus

Kristlike raadiote ajalugu on kestnud peaaegu sajandi. Eriti levinud on need USA-s, seda nii ajaloolise järjepidevuse, religiooni suure mõju ühiskonnas ja kultuuris kui poliitiliste eripärade tõttu (pakuvad konservatiivset maailmapilti). Seega on seal neid ka rohkem uuritud kui mujal maailmas ning sellest tulenevalt keskendub see peatükk peamiselt USA näidetele. 1925. aastal kuulusid Ameerika Ühendriikide 600-st raadiojaamast 63 kirikutele, tavaliselt olid need kohalike koguduste tugevdamiseks rajatud (Finney Media koduleht). Vanim kohalik kuulajate poolt toetatud kristlik raadiojaam on KPOF AM91 (Finney Media koduleht).

Teise allika kohaselt oli üks esimesi kristlikke raadiojaamu WOAN, Lawrenceburgis, USA-s Tennessee osariigis, mis registreeriti 1923. aasta alguses (Lochte, 2006). Selle omanik oli gospel-laulukirjutaja ja kirjastaja James Vaughan, kes hakkas radio kaudu vahendama Southern Gospel kvartetide muusikat (Lochte, 2006). Vanimaks tänaseni pidevalt tegutsevaks kristlikuks raadiojaamaks peavad inimesed aga 6. detsembril 1926 tegevust alustanud raadiojaama FMC ehk First Methodist Church Of Lapeer, mis kannab praegu nime WMPC (omaniku Calvary Bible Church of Lapeer, Michigan järgi), kuna kirik kolis hiljem ja muutis oma nime Calvary Bible Church'iks (Finney Media koduleht).

Algusest peale kuulajate toetusest tegutsenud on näiteks ka Family Life Radio, mis alustas 1961. aastal, kui Warren Bolthouse asus oma keldrist saateid tegema USA-s Jacksonis, Michigani osariigis (Finney Media koduleht). 1966. aasta aprillis käivitas Warren Family Radio Evangelistic Corporationi, millest lõpuks sai Family Life Radio, mis on tänapäeval Family Life Communications nime all siiani tegutsev ja edukas (Finney Media koduleht). 70ndate keskpaigaks tekkisid täisajaga kaasaegse kristliku muusika jaamad, mis olid pühendunud gospeli mängimisele toonase radikaalse pillimängu saatel (Geil, 2007).

Tänapäeval on kristliku radio domineerivaks spetsialiseeritud formaadiks Adult Contemporary (AC), mida mängitakse tavaliselt ööpäevaringselt. TV and Radio Schedules Wikia andmetel on see raadioformaad suunatud eelkõige täiskasvanud kuulajaskonnale ning sarnaneb peavoolu *adult contemporary* jaamadele, kuna mängib sageli tuntud ja pikalt edetabelites püsinud hitte. Christian AC raadiojaam võib mängida kaasaegset kristlikku

muusikat, kuid tavaliselt välistab see kristliku hiphopi ja mõned kristliku *dance-pop*'i ja *teen pop*'i vormid, kuna need on sihtgrupi ehk täiskasvanute seas vähem populaarsed (TV and Radio Schedules Wikia).

Religioossed ringhäälingud järgivad tavaliselt ühte kahest formaadist: ühes on muusika programmi osa ja teises mitte (Keith, 2000: 86). Esimeses neist esitatakse tavaliselt kaasaegseid lugusid, mis sisaldavad kristlikku või elujaatavat vaatenurka (Keith, 2000: 86). Ringhäälingu koolitaja Janet McMulleni sõnul on kaasaegse kristliku muusikaprogrammi koostamine mitmel põhjusel keeruline – üheks oluliseks teguriks on erinevate kristlike konfessioonide erinevad ootused ja arusaamad (Keith, 2000: 86). Tema sõnul peab isegi kristlikus formaadis olema ettevaatlik, et mitte solvata ega võõrandada kuulajaid (Keith, 2000: 86). Mittemuusikaliste religioossete jaamade fookus on kogemuste vahendamisel, kuulajate inspireerimisel ning vestlus- ja teabesaadete pakkumisel (Keith, 2000: 86).

Tänapäeval on kristlik raadio USA-s endiselt populaarne. Aasta 2024 andmete põhjal on see žanr jaamade koguarvu poolest neljandal kohal ja aastase kasvu osas esikohal – tõustes 1,7%, mis on suurem kui ühelgi teisel formaadil (NRB koduleht). Educational Media Foundation (EMF) raadio asepresident ja NRB liige Mandy Young on öelnud, et kristliku raadio keskmes on, et inimesed otsivad 2024. aastal meeleheitlikult kogukonda ja ühtekuuluvust (NRB koduleht). Kaasaegne kristlik formaat (*Contemporary Christian*) on USA-s üks kiiremini kasvavaid raadioformaate – ajavahemikus 2011-2021 kasvas selle kuulajate osakaal 49% (NRB koduleht).

1.2 Tegutsemispõhimõtete kriitika

Mark Geili sõnade põhjal on kristlikust raadiost saanud tööstusharu nii heas kui halvast mõttes (Geil, 2007). Kui kristliku raadio algus järgnes tihedalt kaasaegse kristliku muusika algusele, siis kristliku raadio kasv ja küpsus järgnes tihedalt peavooluraadio arengule (Geil, 2007). Chris Hauseri, raadioedendaja ja Hauser Promotions and Marketingi presidendi sõnul on kristlik raadio umbes viis aastat peavoolu raadiost maha jäänud (Geil, 2007). Kui peavooluraadio laienemine FM-sagedusalale tõi kaasa spetsialiseerumise muusikažanritele, järgnes sellele ka kristlik raadio (Geil 2007). Derek Webb on öelnud kristliku raadio keerulise strateegia kohta, nagu milliseid laule mängida ja millisele kuulajaskonnale, et evangeeliumil ei ole sihtrühma (Geil, 2007).

Mark Geili sõnul on sõltuvalt sellest, kellelt küsida, kristlik raadio kas parem kui kunagi varem või vajunud igavasse ühekülgsuse mülkasse – arvamused on sama laiad kui jaamade ja signaalide enneolematu leviala (Geil, 2007). Kristlike raadiojaamade kuulajaid on rohkem kui kunagi varem ja nad on ühed kõige lojaalsemad raadio valdkonnas (Geil, 2007).

1.3 Varasemad raadiokuulamise uuringud

Ringhäälingud on kaua aega keskendunud vaid sõnumi edastamisele, pööramata tähelepanu sellele, kuidas kuulajad tegelikult reageerivad (Mytton, 1999: 15). See olukord meenutab aga kõnelejat, kes räägib edasi, kuigi publik lahkub saalist (Mytton, 1999: 15). Tänapäeval on siiski aina rohkemad ringhäälinguorganisatsioonid hakanud kuulajate käitumist ja huve tähele panema.

Selleks tasub vaadata tasude ja tarvete teooriat, mis keskendub sellele, kuidas inimesed meediat aktiivselt kasutavad erinevate psühholoogiliste ja sotsiaalsete vajaduste rahuldamiseks (Katz, Gurevitch ja Haas, 1973). Selle teooria kohaselt ei ole meediatarbija passiivne vastuvõtja, vaid teeb teadlikke valikuid sisust, mis pakub talle näiteks informatsiooni, lõdvestust, seltskonda, meelelahutust või põgenemise võimalust (Katz, Gurevitch ja Haas, 1973). Raadiokuulamise kontekstis tähendab see, et kuulajad ei vali jaamu ega saateid juhuslikult, vaid lähtuvad oma konkreetsetest vajadustest – olgu selleks soov lõõgastuda, leida tuge, tunda kuuluvust või saada uut infot. Robert Woods, kristluse ja kommunikatsiooni uuringute võrgustiku (Christianity and Communication Studies Network) tegevdirektor (Woods, 1999), kohandas loendit kristlike raadiote tasude ja tarvete jaoks: vaimne juhendamine/areng, osadus ja tunnistamine/evangeliseerimine. Tema uurimus näitas, et kuulajad valisid kristlike raadiote kuulamise elustiilivalikuna ja nimetas seda parakogukonnaks – inimeste eesmärk on olla raadio kaudu vaimulikus ühenduses (osaduses) suurema kristliku kogukonnaga (Woods, 1999). Kristlike raadiote kuulamise tasusid ja tarbeid on uurinud ka Joshua Bentley (2010), kes leidis oma uuringus, et vastajate raadiokuulamise põhjused olid usu ja väärtustega kooskõlas olev meelelahutus, elustiili juhtimine ja teabe otsimine.

BBC endise direktori Sir William Haley sõnul peab ringhääling toetuma ühiskonna kultuuripüramiidile, kus programmid jagunevad kolmeks põhitasandiks:

- 1) kuulajaid suunatakse endale sobivamaid (kasulikumaid) programme valima;
- 2) programm peab olema n-ö oma ajast ees, kuid mitte niivõrd, et kuulajad sellesse usu kaotavad;
- 3) kuulajaid tuleks suunata healt paremale uudishimu äratamise, meeldiva kogemuse ja teadmiste arendamise kaudu (Taylor ja Willis, 2000: 112).

Samuti ütles Haley, et programmipüramiid peab arenema koos hariduse- ja kultuuristandardite arenguga ühiskonnas (Taylor ja Willis, 2000: 112). Seega võib see ajas muutuda.

1.3.1 Raadiokuulamise trendid Eestis

Uuringud on juba paar aastakümnet näidanud, et inimeste elutempo kiirenemise tõttu on meedia jälgimine, sh raadio kuulamine saanud inimestele järjest rohkem taustategevuseks (Lõhmus ja Vihalemm, 2004: 117). Liisa-Lotta Veiken (2018: 6) on oma Raadio 2 taskuhäälingu kuulamise tegureid uurivas bakalaureusetöös väitnud, et “raadio kuulamine ei ole kujunenud taustaks vaid internetis tegutsemisele, vaid see on laienenud ka rohkematele tegevustele. Kasutajate jaoks on mugav kuulata raadiot teiste tegevuste saateks, sest siis saab ühendada meeldiva kasulikuga”.

Inimesed tarbivad meediat üha enam interneti vahendusel. Aastal 2014 väitis kümnendik MeeMa küsitlusele vastanutest, et on loobunud tele- ja raadiouudiste jälgimisest traditsioonilisel viisil (Vihalemm ja Kõuts, 2017: 3-4). Eriti paistis see välja noorte ja nooremas keskeas küsitletute hulgas (Vihalemm ja Kõuts, 2017: 4). Siiski pole raadiokuulamine käesoleval sajandil vaid langustrendis olnud. Samas artiklis on mainitud ka, et kui EMOR-i uuringute põhjal võrrelda 2000. ja 2015. aasta keskmist raadiokuulamisele ja televaatamisele kuluvat aega, siis raadiokuulamisele kulutatav aeg kasvas 15 minuti võrra päevas ehk 7% ja televaatamisele kulutatav aeg päevas vähenes 13 minuti võrra päevas ehk 5% (Vihalemm ja Kõuts, 2017: 5).

Tabelist 1 on näha, et värskemate andmete põhjal kuulasid Eesti elanikud ajavahemikus juuli kuni detsember 2023 raadiot ja muusikat kokku keskmiselt 4 tundi ja 16 minutit päevas, aga raadiot eraldi 2 tundi ja 9 minutit päevas (Kantar Emor).

Kategooria	Kuulamise aeg päevas
Raadiokuulamise aeg (keskmine)	2 tundi ja 9 minutit
Raadio- ja muusikakuulamise aeg kokku	4 tundi ja 16 minutit
Raadio- ja muusikakuulamise aeg (aastane kasv)	20 minutit
Raadiokuulamise aeg (eestlased)	2 tundi ja 34 minutit
Raadiokuulamise aeg (muu rahvus)	1 tund ja 18 minutit
Internetipõhiste muusikateenuste kuulamine	1 tund ja 10 minutit
Salvestatud muusika kuulamine	9 minutit
Raadiosaadete järelkuulamine	5 minutit
Raadiojaamade vahel surfamine/tundmatu audiokanal	42 minutit

Tabel 1. Eesti elanike raadio- ja muusikakuulamise aeg päevas ajavahemikus juuli kuni detsember 2023 (koostatud Kantar Emori põhjal)

Varem on oma bakalaureusetöös uurinud näiteks Liis Rohtmets, kui palju kuulavad eesti ja vene keelt kõnelevad noored raadiot. Tema 2009. aastal tehtud uuring näitas, et eesti keelt kõnelevatest noortest kuulas raadiot iga päev 55% ja vene keelt kõnelevatest noortest 27% vastajatest (Rohtmets, 2009: 30). Tema uurimusest selgus ka, et kõige enam levinud põhjus, miks noored raadiot kuulasid, oli hea muusika (Rohtmets, 2009: 32). Sellele järgnesid sotsiaalsuse põhjus, et raadio pakub seltsi ja peletab üksindust, samuti raadio operatiivsus uudiste edastamisel ning raadio kuulamine harjumusest (Rohtmets, 2009: 32). Samas ei pidanud vastajad kuigi oluliseks raadiosaadete kuulamise põhjuseks nende harivat ja arendavat rolli (Rohtmets, 2009: 32).

KANTAR EMOR-i uuringu “Eesti elanike muusika kuulamise harjumused märts 2018” põhjal koostatud tabel 2-st on näha, et aastal 2018 kuulasid 15-60-aastased Eesti elanikud muusikat kõige sagedamini autoraadio vahendusel – 55% ja raadio vahendusel – 45% peaaegu igapäevaselt. Samas on sellest tabelist näha ka asjaolu, et alla 30-aastased inimesed eelistasid teisi tehnilisi vahendeid, seega eelistasid muusika kuulamiseks raadiot ja autoraadiot peamiselt 30+ vanused vastajad.

Kuulamisvahend	Kogu sihtgrupp (15–60 a)	15–19 a	20–29 a	30+ a
Autoraadio	55% (peaaegu igapäevaselt)	Vähem populaarne	Vähem populaarne	Peamine valik
Raadio	45% (peaaegu igapäevaselt)	Vähem populaarne	Vähem populaarne	Peamine valik
Telefon	26% (peaaegu igapäevaselt)	Peamine valik	Peamine valik	Vähem populaarne
Sülearvuti	23% (peaaegu igapäevaselt)	Teine valik	Võrdselt telefoni kõrval	Vähem populaarne
Auto helivõimendusega ühendatud MP3 või telefon	-	Kolmas valik	Vähem populaarne	Vähem populaarne

Tabel 2. Eesti elanike muusikakuulamisvahendid. (KANTAR EMOR-i uuring “Eesti elanike muusika kuulamise harjumused märts 2018”)

Raadio oli sama uuringu põhjal ka oluliseks infoallikaks uutest artistidest või paladest teabe saamisel. Uuringu läbiviimise ajal oli 67% vastajatest saanud selle kohta peamise info just raadiost. Alla 20-aastaste vastajate jaoks olid sama olulised infoallikad ka sotsiaalvõrgustikud.

Kuigi raadio pole ainus vahend, kust inimesed muusikat kuulavad, siis kui umbes pooled vastajad, kes eelpoolmainitud KANTAR EMOR-i uuringus osalesid, vastasid, et nad kõige enam muusikat just autoraadiost ja raadiost kuulavad, tasub vaadata ka, kus kohas samas uuringus osalenud inimesed muusikat kuulasid. Sellest annab ülevaate tabel 3. Sealt paistab, et uuringus osalejad kuulavad kõige rohkem muusikat kodus (63%) ja autos (59%). Sellele järgneb muusika kuulamine töökohal või koolis (36%). Teistes kohtades kuulab seega muusikat ja raadiot alla 10% vastajatest.

Kuulamiskoht	Igapäevaselt kuulajate osakaal (%)
Kodus	63
Autos	59
Töökohal või koolis	36
Ühistranspordis	alla 10
Väljas joostes või rattaga sõites	alla 10
Spordisaalis	alla 10
Sõbra või sugulase juures	alla 10
Restoranis või baaris	alla 10
Elava muusika kontserdil	alla 10

Tabel 3. Eesti elanike muusikakuulamiskohad. (KANTAR EMOR-i uuring “Eesti elanike muusika kuulamise harjumused märts 2018”)

Varem on raadiokuulamise kohta bakalaureusetöö teinud ka näiteks Mari-Liis Männik, kes uuris 2013. aastal Raadio Elmari programmi ja kuulajaid. Sellest uurimusest selgus, et 59% vastanutest kuulas raadiot kodus, millele järgnesid vastused tööl ja kodus ning 85% vastanutest tegi seda sagedusega iga päev või peaaegu iga päev (Männik, 2013: 25). Samast uurimusest selgus raadio kuulamise aja kohta, et 49% vastanutest ei määratlenud kindlat aega, millal nad Raadio Elmarit eelistasid kuulata, vaid vastasid “kuidas kunagi”, 25% eelistas raadiot kuulata päeval ja 16% hommikul (Männik, 2013: 25).

1.3.2 Kristlike raadiote kuulamise trendid

Kristlike kommunikatsioonitöötajate erapooletu rahvusvaheline ühendus NRB (National Religious Broadcasters) on öelnud, et raadioreklaamiameti (Radio Advertising Bureau) andmetel kuulab USA-s igal nädalal üle 20 miljoni inimese kristlikku või religioosset raadiot (NRB koduleht). Samas Trans World Radio, mis edastab programme enam kui 190 riigis ja üle 300 keeles, on potentsiaalselt kättesaadav umbes 4 miljardile inimesele (Brownell, 2022). Kui palju inimesi seda raadiot päriselt kuulab, ei ole teada, aga näiteks aastal 2021 said nad tagasisidet 36 miljonilt inimeselt, mida oli 5 miljonit rohkem kui sellest aasta varem (Brownell, 2022). Samas artiklis kommenteeris seda asjaolu Trans World Radio president

Lauren Libby, et koroonapandeemia perioodil on loogiline, et kuulajate arv kasvab (Brownell, 2022). Veel on teada, et USA-s tegutsev kristlik raadiojaam K-LOVE jõuab iganädalaselt enam kui 14 miljoni kuulajani (Apple Music’u koduleht).

Kuigi kristlikke raadiojaamu on ka Euroopas üksjagu, on nende kuulajaskondade kohta vähe täpseid andmeid. Euroopas on üks suurimaid kristlikke raadiojaamu Ühendkuningriigis tegutsev Premier Christian Radio, millel on iganädalaselt üle 1,1 miljoni kuulaja (Grow With Premier). Keskmise kuulamisaeg päevas on 12,5 tundi (Grow With Premier), mis viitab väga pühendunud kuulajaskonnale. Veel on suure kuulajaskonnaga European Gospel Radio (EGR), mis edastab kristlikku sisu lühilaine, AM/Medium Wave ja interneti kaudu, olles kättesaadav potentsiaalselt miljonite kuulajateni Euroopas, Aafrikas ja Aasias, sh juba Euroopas saab seda lühilaine kaudu kuulata vähemalt 50 miljonit inimest (NEXUS-IBA koduleht).

NBR-i sõnul ei ole paremat sõnumit kui see, mis räägib Jeesuse lootusest (NRB koduleht). Kuulajad, keda on uuringu käigus küsitatud, on toonud esile näiteks selliseid põhjusi, miks nad kuulavad kristlikku raadiot:

- See aitab kristlasel oma teel püsida.
- Suur tähendus ei ole mitte ainult muusikal, vaid ka inimestel, kes seda esitavad.
- Kristlik muusika kõnetab ja aitab masenduse vastu.
- Kristlik raadio õpetab ja kujundab usklike elu.
- Kristlikud raadiod lubavad kuulajatel jagada oma vahetuid tunnistusi. Näiteks sellest, mis tõid neid Jeesuse või kristliku raadio juurde.
- Kristliku raadio kuulamine aitab jääda positiivseks, saada head sõnumit ja head tunnet kogu päeva jooksul.
- Kristlik raadio suunab kuulajaid tagasi Piibli juurde ja tuletab neile meelde, kui ustav on Jumal. See meeldetuletus aitab kuulajatel leida rõõmu katsumuste keskel.
- Paljude kuulajate jaoks on kristlik raadio sekkunud, et muuta nende elumõtteid, kui nad olid oma kõige madalamal hetkel. Olgu see siis õige laul õigel ajal või õige õpetus just õigel hetkel, kristlikul raadiol on ainulaadne võimalus rääkida kuulaja ellu, kohtudes temaga täpselt seal, kus ta on.
- Finney Media 2021. aasta uuringu kohaselt on esimene põhjus, miks inimesed kristliku raadio õpetuslikku osa kuulavad, see, et see aitab neil vaimulikult kasvada.

(NRB koduleht)

1.4. Auditooriumi profileerimine

Suurtel, laiadel ja mitmekesistel turgudel ei saa ettevõtteid kõikide klientidega suhelda, kuid nad saavad jagada tarbijad rühmadesse ehk turusegmentidesse, kellel on erinevad vajadused ja soovid (Kotler ja Keller, 2012: 213). Nii saab määratleda erinevate tarbijarühmadena ka erinevate vajaduste ja soovidega raadiokuulajaid. Seejärel peab ettevõtte kindlaks tegema, milliseid turusegmente ta saab tõhusalt teenindada, milleks on vaja tarbijate käitumise põhjalikku mõistmist ja hoolikat strateegilist lähenemist (Kotler ja Keller, 2012: 213).

Tarbijate segmenteerimiseks kasutatakse kahte lähenemist: esimesel juhul vaatleb uurija kõigepealt tarbijaid kirjeldavad, näiteks geograafilisi, demograafilisi ja psühhograafilisi tunnuseid ning seejärel uurib, kas need grupid on erinevate vajadustega või reageerivad tootele erinevalt; teisel juhul on vastupidi: uurijad määratlevad inimgrupid, vaadeldes käitumuslikke aspekte, nagu reaktsioone toote hüvedele, kasutusviisidele või kaubamärkidele ning seejärel uurivad, kas sarnaste tooteelistuste ja reaktsioonidega inimesed erinevad geograafilise, demograafilise ja psühhograafilise kuuluvuse poolest (Kotler ja Keller, 2012: 214).

Varem on oma bakalaureusetöös raadiokuulajaid profileerinud näiteks Liisa-Lotta Veiken, kes uuris Raadio 2 kuulajaskonda (Veiken, 2018). Ta võttis kuulajatüüpide eristamiseks arvesse järgmisi tegureid: “mitut saadet kuulab; kas tegeleb kuulamise ajal kõrvaltegevustega või mitte; kas saated on informeerivad, meelelahutuslikud või kuulab mõlemaid; milline on saate/saadete kuulamise eesmärk (informeeriv, hariv, meelelahutuslik jms)” (Veiken, 2018: 40).

1.5. Kristliku raadioprogrammi areng Eesti Raadios

1.5.1 Kristlike saadete taaskäivitus taasiseseisvumise eel

Kristlikud saated jõudsid Eesti raadiomaastikule Eesti taasiseseisvumisega, kui hakati taastama ususaadete järjepidevust Lääne riikide ja Eesti Vabariigi esimese perioodi eeskujul (Süld, 2005: 23). Esialgu sai see võimalikuks tänu Eesti Kirikute Nõukogu ja Eesti Raadio koostööle (Süld, 2005: 91). 1989. aasta 5. novembril alustati Eesti Raadios igapäevaste

vaimulike hommikutundidega ja Eesti Televisiooni saatesarja „Prillitoos“ lisandusid vaimulikud vestlused (Rahva Hää! 13. oktoober 1989). Eesti Raadio I ja II programmis alustati ka saatesarjaga “Hingevalgus”, mis oli eetris pühapäeva hommikuti kell 8.45 (Sakala 2. november 1989). Saade koosnes kirikumuusikast, pühakirjast ja selle lühiseletusest (Sakala 2. november 1989). “Hingevalguse” saade kõlas ka vene keeles, pühapäeva hommikuti kell 8.35 Eesti Raadio venekeelsete saadete lainepikkustel (Sakala 2. november 1989).

1.5.2 Saade „Kirikuelu“ ja argipäevased piiblilugemised

24. veebruaril 1990 alustati Eesti Raadio I programmis Eesti Kirikute Nõukogu uudistesaatena “Kirikuelu”, mida asus toimetama Toivo Aare (Süld, 2005: 51). Saatesari oli Vikerraadio programmis 25. detsembrini 2022 (Vikerraadio koduleht). Viimases saates külastas toimetaja Meelis Süld Kesk-Inglismaal asuvat trapistide Mount St Bernardi kloostrit ning tegi asjaosalistega juttu sealsest õllepruulikojast (Vikerraadio koduleht).

Järgmisel aastal, 1991, lisati Eesti Raadio I programmi igapäevased vaimulikud saated ehk lisaks “Kirikuelule” laupäeval ja “Hingevalgusele” pühapäeval hakkas igal argipäeval kell 8.15 olema eetris piiblilugemine ja palve, mida luges näitleja Toomas Lõhmuste ning koostas EELK Tallinna Jaani koguduse õpetaja Toomas Paul (Süld, 2005: 91). Aastal 1993 asusid “Kirikuelu” saadet toimetama Toivo Aare asemel teised Eesti Raadio toimetajad (Süld, 2005: 91). Meelis Süld on kirjeldanud oma bakalaureusetöös toonast saadete koostamist nõnda: “Eesti Kirikute Nõukoguga hakkas suhtlema ajaviitesaadete peatoimetuse juht Reet Valing, saadete koormus jagati ära Terje Sootsi ning Ilona Hausmanni vahel, kusjuures Terje Soots jäi ajakirjanikuna ülevaatajaks. Lisaks Ilonale ja Terjele valmistasid saateid aeg-ajalt ette veel hulk Eesti Raadio kolleege ja kaasautoreid, nt Mare Pihlak Eesti Raadio Tartu stuudiost.” (Süld, 2005: 54–55).

Süld (2005: 56) on jaganud 1993.–1994. aastate “Kirikuelu” saated teemade järgi nelja kategooriasse: kristlikke päevasündmusi kajastavad, kiriklikke institutsioone, organisatsioone ja nähtusi tutvustavad, kirikueluga seotud probleeme kajastavad ja vaimulikku sõnumit edastavad saated. Samadele kategooriatele vastavad saated on olemas ka Pererraadios, aga seal on olemas lisaks veel mõned spetsiifilisemad kategooriad, nagu näiteks kogemus-, muusika-, ajaloo-, raamatu- ja Iisraeli-teemalised saated. Süld (2005: 58) on samas tekstis

rõhutanud ka asjaolu, et “Kirikuelu” saadete üks autor, Mare Pihlak, pani mõni aeg hiljem aluse kristliku raadiojaama – Tartu Pereraadio – programmile, saades selle peatoimetajaks.

Aastal 2025 “Kirikuelu” saadet enam Vikerraadiost ei kuule, kuid on endiselt saab sealt kuulata iga päev “Hommikumõtisklust”, mis on lühike vaimulik mõte, mille valmistab ette mõne Eesti koguduse vaimulik (Vikerraadio koduleht).

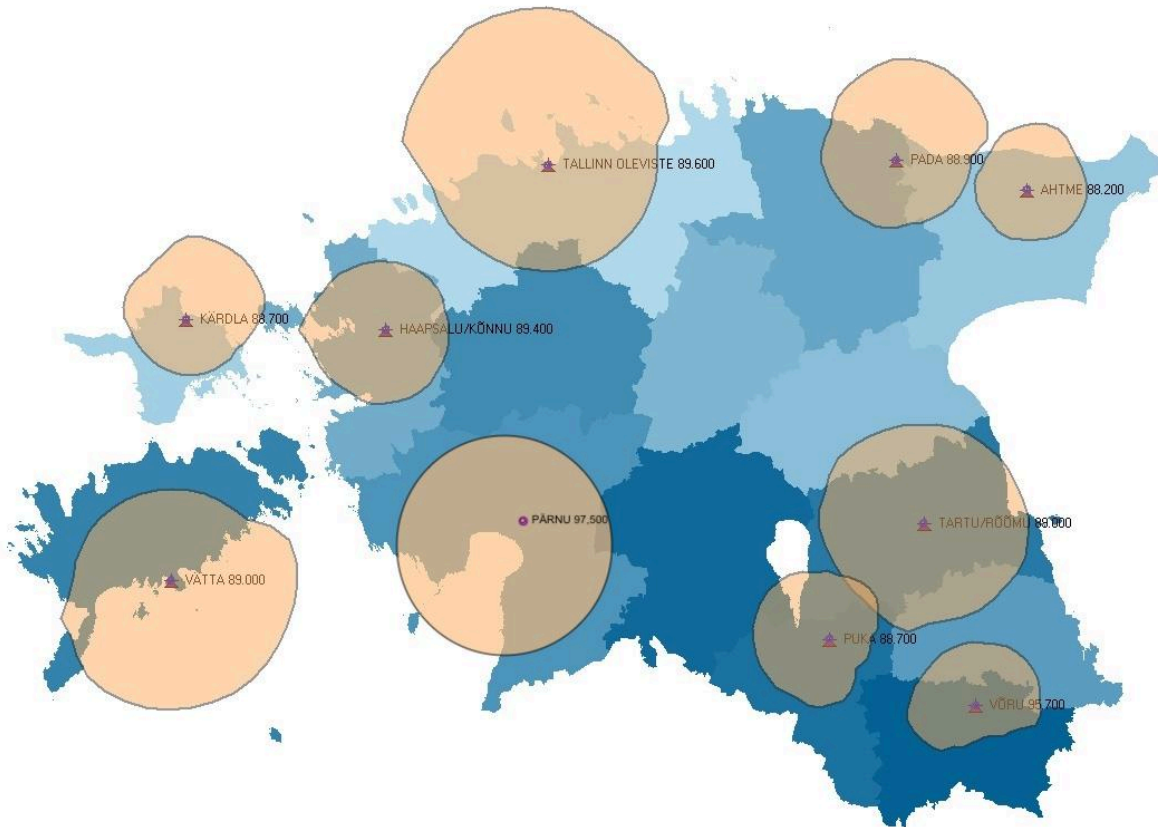
1.6. Eesti kristlike raadiojaamade eripärad

Eesti raadiomaastikul on vähe juturaadioprogramme. Lisaks avalik-õiguslikule ringhäälinguorganisatsioonile pakuvad selliseid programme vaid Raadio Kuku, Pereraadio ja Raadio 7 (Loit ja Harro-Loit, 2010:138). Jürvetson (2006: 46) on samad raadiojaamad liigitanud tööjõust sõltuvate raadiojaamade hulka, kus on võimalik toota saatejuhtidega programmi vähemalt 50% ulatuses programmi mahust tänu suuremale tulubaasile. Enamikel tööjõust sõltuvatel raadiojaamadel tuleneb suurem tulubaas tänu suuremale levialale ja kuulajaskonnale, mis tagab reklaamitellijate huvi antud kanalite vastu (Jürvetson, 2006: 46).

Samas ei tegele Pereraadio ega teised Eesti kristlikud raadiojaamad: Kuressaare Pereraadio, Raadio 7 ja Semeinoje Radio reklaamimüügiga, vaid tegutsevad MTÜ-dena ja saavad oma sissetuleku 2006. aasta seisuga 50% välistoetustest, 30% Eestist laekuvatest toetustest ning kuni 20% tehnilist laadi teenuste osutamisest (Jürvetson, 2006: 35). Raadio 7 müüb küll üksikuid reklaame, kuid sealt saadav tulu on siiski minimaalne (Jürvetson, 2006: 43). Semeinoje Radio programmi tootmine ning levitamine tugines täiesti välistoetustele (Jürvetson, 2006: 35). Pereraadio enda kodulehelt võib aastal 2025 lugeda, et see raadio töötab peamiselt kuulajate annetuste varal (Pereraadio koduleht).

1.7. Pereraadio programm ja kuulamine

Pereraadiot kuulab 2023. aasta seisuga päevas kuni 2000 ja nädalas kuni 9000 inimest (Kantar Emor, viidatud Rebas jt 2024: 91 kaudu). Selle programm levib Harju, Tartu, Jõgeva, Lääne, Saare, Hiiu, Ida-Viru, Lääne-Viru, Põlva, Võru ja Valga maakondades (Rebas jt 2024: 91). Aastal 2024 jõudis see ka Pärnumaale (Pereraadio koduleht). Täpsemalt saab kuuldealasid näha jooniselt 1.

Joonis 1. Pereraadio levialad (Pereraadio koduleht).

Pereraadio programm on olnud aastaid üsna muutumatu struktuuriga, see tähendab, et püsikuulajad teavad, mis päeval ja mis kell mis saatesari eetris on või kord kuus olevate saadete puhul, mis tüüpi saade. Näiteks hommikuprogrammil, mis on eetris igal argipäeval, on kindel ülesehitus, mis on nähtav tabelis 4. Samas on saatesarjad igal hooajal – septembrist maini – veidi vahelduvad, sõltuvalt saatejuhtidest, kes võivad aastate jooksul vahelduda, ja muudest teguritest (Pereraadio koduleht). 2023/2024 hooaja saatesarjad on koos kategooriatega nähtaval tabelis 5. Selle kohta pole uuringuid läbi viidud, mida kuulajad programmist ootavad, mis neile enim meeldib või mille osas nad muutusi ootaksid.

Kell 7	ERR-i uudised, 7.15 hommikupalvus, 7.30 teated täna + ajalehtede tutvustus, 7.45 intervjuu
Kell 8	ERR-i uudised, saatekava tutvustus, 8.15 hommikupalvuse kordus, 8.30 intervjuu, 8.45 õnnesoovid
Kell 9	ERR-i uudised, 9.30 intervjuu, 9.45 teated, enne kella 10 saatekava tutvustus

Tabel 4. Pereraadio hommikuprogrammi ülesehitus (koostatud Pereraadio kodulehe põhjal)

Pereraadio on küll eelkõige sõnasaadete raadio, kuid nii saadete keskel kui vahepeal kõlab seal muusika. Samuti on sellel oluline koht hommikuprogrammis ja eraldi muusikasaadetes, nagu “Linnulennul”, “Minu muusika”, “Muusika ja ülistus”, “Sõnum muusikas”, “Uued rütmid”, “Playlist”, “Üks laul” ja “Ülo lemmikmuusika” (Pereraadio koduleht).

Kategooria	Saatesari
Piiblit seletavad/vaimulikku sõnumit edastavad	Piibel kaanest kaaneni, Piiblivõti, KUS on kasvukoht, Raadiokantsel
Ühiskonna- ja kirikuelu probleeme kajastavad	Missioonikandja, Ilmaelu, Kõnetused, Igihaljas inimene, Keset Küla
Kristlikke päevasündmusi kajastavad	Hommikuprogramm, Piibel maailmas, Nädalakaja
Kiriklike institutsioone, organisatsioone ja nähtusi tutvustavad	Oleviste tund, Mõttekoda, Südame ja mõistusega
Kogemussaated	Tunnistus ja sõna, Naistejutud, Meeste hommik, Laudate dominum
Muusikasaated	Linnulennul, Minu muusika, Muusika ja ülistus, Sõnum muusikas, Uued rütmid, Üks laul, Playlist, Ülo lemmikmuusika
Psühholoogiat ja inimsuhteid käsitlevad	Üheskoos, Hingevaod
Kirjandust tutvustavad	Raamatutund, Järjejutt, Luulehetk
Ajaloosaated	Aja lugu, Pilk ajalukku, Arhiivitund, Taevas ja maa, Koguduse lugu, Raadioakadeemia
Vestlused väga erinevatel teemadel	Pusle, Plusspunkt, Elupuu, Monitor, Käsikäes
Iisraeli-teemalised	Iisrael ja meie, Iisraeli minutid, Piibli linnad
Reisisaated	Teelised
Eestpalvesaade	Valulävi

Tabel 5. Pereraadio saatesarjad ja nende kategooriad

2. Bakalaureusetöö probleemiasetus ja eesmärgid

Minu uurimisprobleem on kaardistada Pereraadio kuulajate demograafilist profiili, kuulamiskogemusi ja eelistusi sisu osas. Sellest johtuvalt on minu uurimisküsimused järgmised:

1. Milline on raadiojaama kuulajaskonna demograafiline profiil?
  - Kes on raadiojaama kuulajad? (vanus, sugu, elukoht, haridus, kui kaua kuulanud...)
  - Millal, kuidas (vahendi mõttes) ja kui sageli kuulajad Pereraadio jaama kuulavad?
2. Missuguste kuulajate vajadustele Pereraadio programm vastab?
  - Millised on kuulajate lemmiksaated või -sisutüübid raadiojaamas?
  - Mis nii väga ei meeldi?
  - Millistel eesmärkidel inimesed Pereraadiot kuulavad?
  - Mida tahaksid kuulajad rohkem kuulata?

Uurimuse peamine kasutegur seisneb minu arvates selles, et kui uurimisküsimustele on vastused saadud, siis saab Pereraadio rohkem nendega arvestada, näiteks uuele hooajale vastu minnes vaadata läbi, kas igat tüüpi kuulajale on sisu olemas või võiks seda olla rohkem.

3. Valimi moodustamine

Raadioauditooriumi uuringu põhjal kaardistatakse tavaliselt iga raadiojaama kuulajate demograafilised andmed, et panna kokku nende demograafilised profiilid (Mytton, 1999: 183). Näiteks uuritakse vastaja vanust, sugu ja sotsiaalset klassi (Mytton, 1999: 183). Vajaduse korral lisatakse kategooriaid, nagu etniline päritolu, keelerühm, piirkond, haridus, leibkonna suurus jne (Mytton, 1999: 183).

Samas tuleb demograafilisi profiile käsitleda ettevaatlikult ja arvestada, kui mitu protsenti elanikkonnast oli mingi demograafilise näitaja esindajate hulgas (Mytton, 1999: 183). Selliseid üldistavaid profiile saab koostada suurte kvantitatiivsete uurimuste põhjal, kuid ka väiksemate valimite puhul tasub samu näitajaid jälgida, olgu uurimistöö kvantitatiivne, kvalitatiivne või segameetodil, nagu käesolev töö.

Minu uurimistöös lähtusin valimi koostamisel sellest, et vastajad oleksid inimesed, kes kuulavad Pereraadiot regulaarselt. See ei tähendanud tingimata igapäevast kuulamist, vaid ka näiteks iganädalast kuulamist, kindlate saadete jälgimist või mõne saatesarja pidevat kuulamist. Soovisin valimisse kaasata võimalikult erineva tausta ja harjumustega kuulajaid, arvestades sellega, et Pereraadio programm püüab kõnetada väga mitmekesist auditooriumi. Kuna tegu on kristliku raadiojaamaga, eeldasin, et kõige tõenäolisem on jõuda selle kuulajateni koguduste kaudu või üleskutsega raadioeetrist.

Küsitluse viisin läbi ajavahemikus 11. märts kuni 2. aprill 2025. Avaldasin ankeedi lingi esmalt Pereraadio kodulehel ja oma isiklikul Facebooki lehel. Järgmisel hommikul mainisin küsimustikku ka Pereraadio hommikuprogrammis ning tegin seda ka järgmistel enda juhitud hommikutel. Seda tegin vastuste kogumise perioodil ka teistel enda juhitud hommikutel, et mainisin paar korda hommiku jooksul tagasiside andmise võimalust internetis. Lisaks jagasin lingi kristlikes sotsiaalmeedia gruppides, Tartu Salemi Baptistikoguduse meililistis ning Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu listis Dialog. Listidesse saatmise järel laekus esimene suurem hulk vastuseid. Siis palusin avaldada küsimustiku ka Pereraadio Facebooki lehel ning saatsin selle mitme kiriku juhtidele ja koguduste üldmeiliaadressidele, paludes edastada linki oma koguduse liikmetele. Mitmed saatsid küsimustiku edasi ka oma kontaktidele ning nägin, et seda jagati näiteks Seitsmenda Päeva Adventistide koguduste Facebooki lehel ja Eesti Evangeelse Üliõpilaste Ühenduse kontol. Vahepeal andsin oma

uuringu kohta intervjuu Pereraadio hommikuprogrammis ning seda korrati ka sama nädala saates “Nädalakaja”, mille järel laekus märgatavalt uusi vastuseid. Kokku vastas küsimustikule 185 inimest.

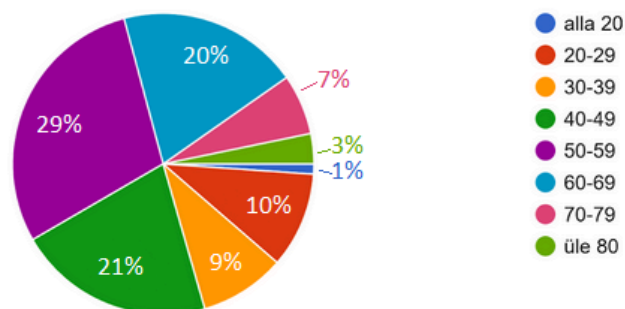
Tegu oli mittetöenäosusliku mugavusvalimiga, kuna vastajad jõudsid küsimustikuni isikliku algatuse, tuttavate vahenduse, sotsiaalmeedia ja raadiosaadete kaudu. Kõigil Pereraadio kuulajatel ei olnud võrdset võimalust uurings osaleda ning seetõttu ei saa tulemusi kogu kuulajaskonnale üldistada (Rämmer, 2014; Vehovar ja Haan, 2005). Kuigi levitasin küsitlust mitmete kanalite kaudu, on oluline rõhutada, et valimi struktuur sõltus suuresti vastajate enda aktiivsusest ja kättesaadavusest (Vehovar ja Haan, 2005). Samuti teadvustan, et töönaoliselt on valimis ebaproportsionaalselt väike eakamate kuulajate hulk, kellest osadel puudub ligipääs internetile ja/või kes ei kasuta sotsiaalmeediakanaleid. Näiteks on Pereraadio töötajate sõnul helistanud sellised kuulajad advendiaja otsesaatesse, kuid nad ei pruugi jõuda veebiküsitluseni.

Lisaks viisin läbi ekspertintervjuu Pereraadio peatoimetaja Mare Pihlaku ja tegevdirektor Paavo Paul Pihlakuga.

3.1 Valimi demograafilised näitajad

Siin alapeatükis kirjeldan oma uurimuse vastajate demograafilisi tunnuseid. Joonisel 2 on näha küsitlusele vastajate vanuseline jaotumine. Noorimad vastajad oli alla 20 aastased ja vanimad üle 80. Kõige rohkem vastajaid jäi kolme vanusekümnesse ehk vanusesse 40-69.

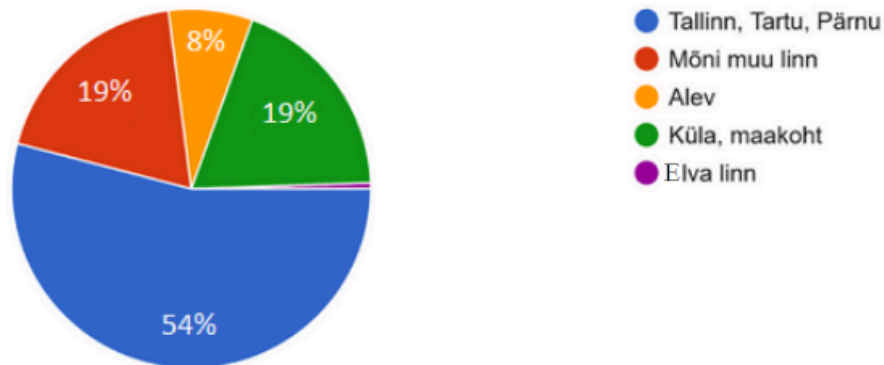
Teie vanus
185 vastust

Joonis 2. Vastajate vanus

Vastajatest 58% olid naised ja 42% mehed. Haridustaseme poolest olid nad 70% kõrgharidusega, 27% keskhariduse või keskeriharidusega ning 3% vähem kui keskharidusega. Vastajate elukoht on näha joonisel 3.

Teie elukoht
185 vastust

Joonis 3. Vastajate elukoht

Vastajate maakondadest oli kõige rohkem esindajaid Tartumaalt ehk 35% ning Harjumaalt ehk 32%. Ülejäänud Eesti maakonnad olid kõik esindatud, kuid igaüks alla 5%-ga vastajatest.

4. Andmekogumismeetod – veebiküsitlus

Oma uurimistöös kasutasin andmete kogumiseks veebiküsitluse meetodit. Sellega püüdsin kokku koguda võimalikult paljude kuulajate vastused, mis aitaks saada üldpilti Pereraadio kuulajate ootustest raadioprogrammile ja kuulamisharjumustest.

Enne oma bakalaureusetöö intervjuusid viisin seminaritöö jaoks läbi ühe pilootintervjuu. See oli sarnane, aga mitte identne ankeetküsitluse kavaga. See aitas teada saada küsitluskava mõningaid tugevusi ja kitsaskohti. Samuti näitasin oma küsitluskava paarile tuttavale Pereraadio kuulajale, et nende tagasiside põhjal korrigeerida oma küsitluskava. Selliselt küsitluskava testida on soovitanud ka Mai Beilmann (2020) oma küsimustiku koostamise õppematerjalis.

Küsitluskava koostamisel valmistasin ette küsimused, mis on suunatud Pereraadio programmi erinevatele aspektidele, nagu sisu, mitmekesisus, kuulajate üldine rahulolu ja kuulamisharjumused (nt aeg ja koht). Intervjuukava saab vaadata lisast 1. On nii kinniseid, poolavatud kui avatud küsimusi. Paljude valikvastuste juurde lisasin ka variandi “muu”, kui mul oli alust arvata, et arvamusi võib olla rohkem, kui ma oskan valikutesse lisada. Lõpus küsisin ka, kas vastajad tahaksid veel midagi lisada, et neil oleks võimalik välja öelda Pereraadio tagasisidena midagi sellist, mis eelmistest küsimustest välja ei tulnud.

Nagu peatükis 1.4 kirjeldasin, kasutatakse Kotleri ja Kellersi põhjal (2012) tarbijate segmenteerimiseks kahte lähenemist. Mina kasutasin selles töös esimest lähenemist ehk otsisin vastajaid võimalikult erinevate geograafiliste ja demograafiliste tunnuste alusel, et uuring oleks usaldusväärsem, ning edasi plaanin uurida, kas neil on sarnased või erinevad vajadused ja ootused Pereraadio programmi suhtes.

5. Analüüsimeetod

Käesolevas uurimistöös kasutasin andmete analüüsimiseks nii kvantitatiivseid kui ka kvalitatiivseid meetodeid, kuna tegemist on segameetodiga uurimusega. Kogutud andmed pärinevad struktureeritud ankeetküsitlusest, millele vastas 185 inimest, ning ühest ekspertintervjuust. Küsitlus sisaldas nii kinniseid, poolavatud kui ka avatud küsimusi, võimaldades kombineerida arvulist ja sisulist teavet.

Kvantitatiivsete andmete puhul kasutasin sagedusanalüüsi ning ristasin valitud muutujaid (nt sugu ja kuulamiskogemus, vanus ja saate-eelistused), et uurida võimalikke erinevusi vastajate rühmades. Analüüsi läbiviimiseks kasutasin Exceli ja Jamovi statistikatarkvara, mis võimaldab lihtsalt koostada risttabeleid, arvutada protsente ja visualiseerida tulemusi. Kvantitatiivsete andmete analüüsimisel lähtusin sotsiaalteaduslikust lähenemisest, kus eesmärk ei ole pelgalt kirjeldada nähtusi, vaid tuua välja ka võimalikud mustrid ja seosed (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara, 2005: 221–223).

Avatud küsimuste vastuseid ja ekspertintervjuu sisu analüüsisin kvalitatiivsete sisuanalüüsi võtetega. Tegin esmalt vastustega tutvumise järel avatud kodeerimise, kus märkisin üles korduvad teemad ja motiivid. Seejärel liigitasin vastused temaatilisteks kategooriateks, mis võimaldasid mul tõlgendada, millised hoiakud, ootused ja väärtused vastustest läbi kumavad. Sisuanalüüsi kasutasin ka selleks, et täiendada ja põhjendada kvantitatiivsete tulemuste tähendust ning lisada vastajate enda sõnastatud näiteid (Kalmus, Masso ja Linno, 2015).

Analüüsiprotsessi käigus püüdsin anda vastajate vaatenurki edasi võimalikult täpselt. Kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed andmed toetavad teineteist ning aitavad koos paremini mõista Pereraadio kuulajaskonna mitmekesisust.

6. Analüüs

Küsimustikule vastas kokku 185 Pereraadio kuulajat. Järgnev analüüs on nende vastuste põhjal, mis tähendab, et neid kirjeldusi ei saa omistada kogu Pereraadio kuulajaskonnale.

6.1. Vastajate demograafiline profiil

Käesoleva uuringu andmete põhjal võib Pereraadio kuulajaskonda kirjeldada järgmiselt: valimis domineerisid naissoost vastajad (58%), kõige rohkem vastajaid oli vanuses 40–69 eluaastat. Kuulajate haridustase oli valdavalt kõrgharidus (70%). Kõige rohkem vastajaid elas Tartu maakonnas (35%) ja Harju maakonnas (32%).

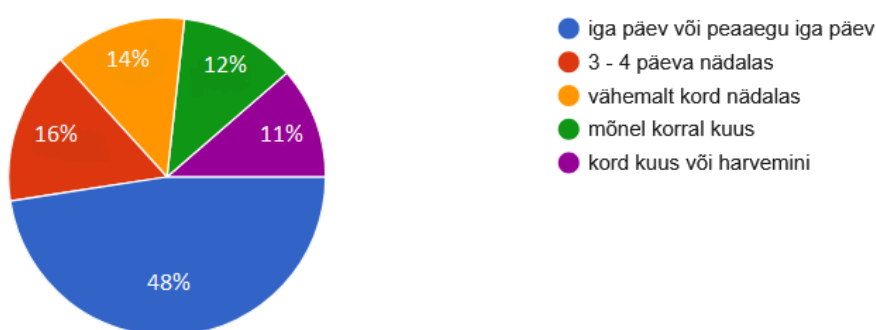
6.2 Kuulamisharjumused

6.2.1 Kuulamissagedus

Pereraadio kuulamise sagedus küsimustikule vastajate seas on nähtav joonisel 4. Peaaegu pooled vastajatest ehk 48% märkisid, et kuulavad Pereraadiot kas iga päev või peaaegu iga päev. See näitab, et nemad on väga järjepidevad kuulajad ja ilmselt Pereraadio programmiga hästi kursis. Teised vastusevariandid jagunesid enam-vähem võrdselt.

Kui sageli kuulate Pereraadiot?

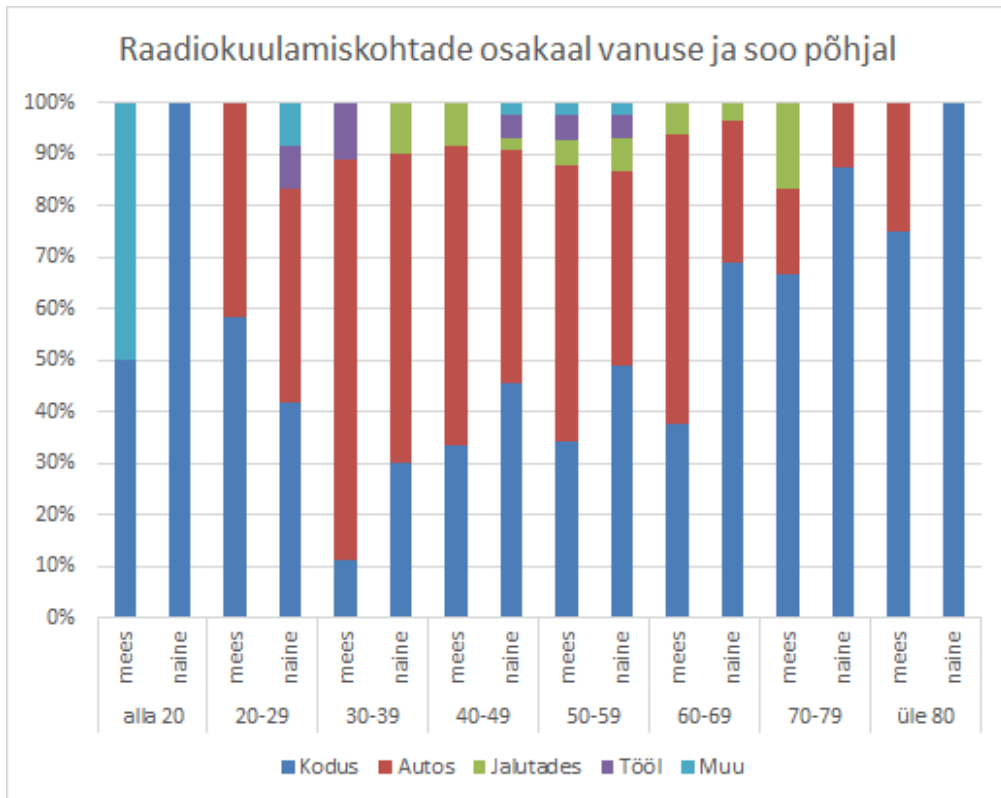
185 vastust

Joonis 4. Vastajate Pereraadio kuulamise sagedus

6.2.2 Kuulamiskoht

Kõige rohkem vastajatest ehk 65% kuulavad Pereraadiot kodus. Sellele järgneb suur vastajate hulk – 59%, kes kuulab Pereraadiot autos. Ekspertintervjuus mainis Mare Pihlak, et kui auto on kuulamiskohana peaaegu võrdne koduga, on see väga hea tendents. Jalutades kuulavad raadiot 6% vastajatest ja tööl 4%. Lisaks kirjutasid mõned vastajad oma sõnadega, et kuulavad Pereraadiot “MP3 saadete allalaadimise teel kuulamiseks vabal ajal”, “Üldjuhul internetist, sest raadioside on Hiiumaal kohutav.”, “koolis”, “ehitus- ja aiatöid tehes” ja “Kahjuks väga pole sattunud kuulama Pereraadiot, kuna mul pole igapäevast raadio kuulamise harjumust. Aga Pereraadio eest olen ikka tänulik. Kui mõnikord autoga sõita, on ikka Pereraadio mängimas.”. Selleks, et analüüsida erinevas vanuses ja soost inimeste raadiokuulamiskohti, koostasid joonise 5. Sealt saab teada, kuidas jagunesid igas vanuserühmas kuulamiskohad protsentuaalselt ja ka soopõhiselt. Vastajad said valida ka mitu kuulamiskohta, sellepärast on tabelis olev inimeste koguarv suurem kui uuringus osalejate arv. Jooniselt 5 paistab, et kõige rohkem kuulavad Pereraadiot autos vanusegruppide 30-39, 40-49 ja 50-59 esindajad. Teisel kohal on kuulamiskoht nende vanusegruppide esindajate jaoks kodu. Neist nooremad ja vanemad kuulavad kõige rohkem raadiot kodus ning auto on teisel kohal. Samuti paistab jooniselt 5, et mehed kuulavad rohkem raadiot autos ja naised kodus, väljaarvatud vanusegrupis 20-29.

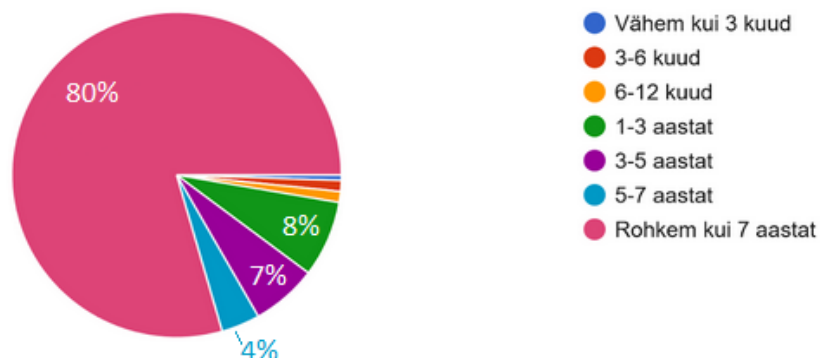
Joonis 5. Raadiokuulamiskohtade osakaal soo ja vanuse põhjal

6.2.3 Pereraadio avastamine

Pereraadio kuulajaks olemise perioodide graafik on näha joonisel 6. Uuringust tuli välja, et enamik vastajatest ehk 80% on olnud pikaajalised Pereraadio kuulajad ehk kuulanud seda rohkem kui 7 aastat. Teisel kohal oli vastus 1-3 aastat, mille valisid 8% vastajatest, kolmandal kohal 3-5 aastat ehk 7% vastajatest ning neljandal kohal vastus 5-7 aastat, mille valisid 4% vastajatest. Neid, kes on Pereraadiot kuulanud alla aasta, on vastajatest kokku vaid 3% ehk 5 inimest.

Kui kaua olete Pereraadio kuulaja olnud?

185 vastust

Joonis 6. Pereraadio kuulajaks olemise perioodid

Uuris in ka, kui kaua on Pereraadio kuulajad olnud need vastajad, kes kuulavad seda iga päev või peaaegu iga päev. Koondas in vastused tabelisse 6. Sealt paistab, et 85% vastajatest, kes kuulavad Pereraadiot iga päev või peaaegu iga päev, on selle jaama kuulajad olnud rohkem kui 7 aastat.

Kuulamisperiood	Vastuste arv	Vastuste %
Rohkem kui 7 aastat	75	85
1-3 aastat	5	6
3-5 aastat	4	5
5-7 aastat	2	2
Vähem kui 3 kuud	1	1
6-12 kuud	1	1

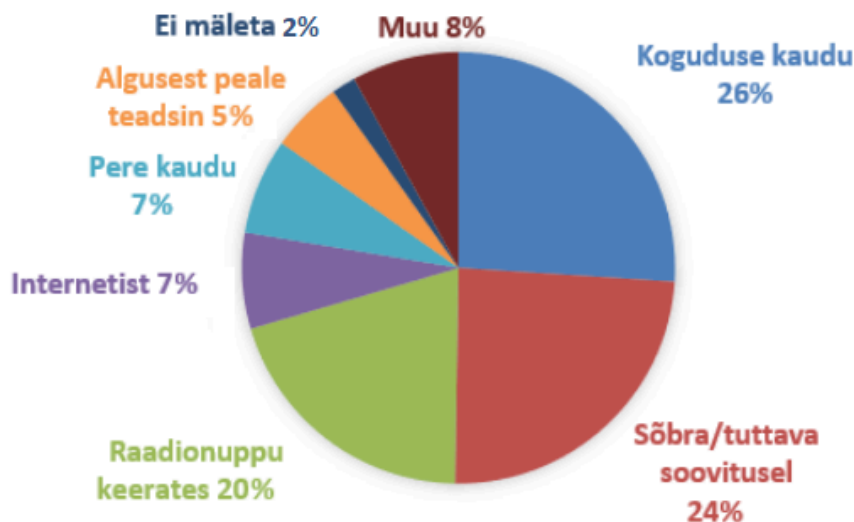
Tabel 6. Kui kaua on Pereraadio kuulajad olnud vastajad, kes kuulavad seda iga päev või peaaegu iga päev?

Seda, kuidas avastasid vastajad enda jaoks Pereraadio, saab teada jooniselt 7. Küsimusele “Kuidas avastasite Pereraadio enda jaoks?” sai valida mitu vastusevarianti, seega osad vastajad erinevatel ridadel korduvad. Mitu vastust lubasin valida sellepärast, et osad raadiokuulajad ei tea öelda ühte ja ainsat kanalit, mille kaudu nad Pereraadio kohta teada said, kuna nad võisid sellest kuulda mitmest kohast. Jooniselt tuleb välja, et kõige rohkem vastajaid ehk 26% avastas Pereraadio enda jaoks koguduse kaudu. Peaaegu sama palju ehk 24% jõudsid Pereraadioni sõbra või tuttava soovitusel. Kolmandal kohal oli 20%-ga vastus, et

kuulaja jõudis Pereraadioni raadionuppu keerates. See on märkimisväärne, sest näitab et peaaegu veerand vastajatest on avastanud Pereraadio n-õ juhuslikult, kui on otsinud raadiost meelepärast kuulamist, ning jäänud seda ka edaspidi kuulama. Ekspertintervjuus mainis Mare Pihlak, et see tähendab, et see on Pereraadio arengut silmas pidades üks väga positiivne tendents, kui ollakse 20% kuulajaid sedasi leidnud.

Teised sagedasemad vastused olid “internetist” (7%), “pere kaudu” (7%) ja “algusest peale teadsin” (5%). Viimane tähendab siis Pereraadio loomise algust. Viimased kaks vastusevarianti koondasin ise tabelisse arvuliselt kokku, kuna neid esines sageli, kuid ma ise polnud taibanud neid küsimustikku lisada, seega inimesed kirjutasid neid oma sõnadega. Neli kuulajat vastasid ka, et nad ei mäleta. Ülejäänud variante vastasid üksikud vastajad – küll lühemalt, küll pikemalt – need koondasin kategooriasse “muu”.

KUIDAS AVASTASITE PERERAADIO ENDA JAOKS?

Joonis 7. Pereraadio avastamisviisid

6.2.4 Kuulamisaeag ja tehniline seade

Seda, millal eelistavad kuulajad Pereraadiot kuulata, saab näha tabelis 7. Korduvad vastused, mida vastajad olid oma sõnadega kirjutanud, kuid mida vastusevariantides polnud, koondasin kokku. Kuna küsimusele võis valida mitu vastust, on vastuste arv kokku suurem kui uuringus osalejate arv. Tabelist selgub, et kõige suurem hulk vastajatest ehk 26% kuulavad Pereraadiot kogu päev. Neid, kes kuulavad hommikul või õhtul on ümardades võrdselt – 21%. Osad neist

inimestest ka kattuvad. Lõunal/pärastlõunal kuulab Pereraadiot poole vähem küsimustikule vastajaid kui hommikul või õhtul ehk 10%. Öösel kuulab Pereraadiot sellest veel poole vähem vastajaid ehk 5% ja sellest veidi vähem ehk 4% vastajatest on välja toonud, et kuulavad Pereraadiot just autosõidu ajal. Üksikud vastajad tõid välja veel muid variante ja selgitusi, mis on nähtaval tabelis 7. Alati on neid inimesi, kellel pole konkreetset raadiokuulamisaega ehk nad teevad seda, kuidas juhtub. Keegi tõi välja, et kuulab raadiot just siis, kui köögis toimetab või mõnda muud tööd teeb. Oli ka neid, kes vastasid, et kuulamisaeg sõltub soovitud saate ajast kui ka neid, kes vastupidi sellest ei sõltu, vaid kuulavad saateid kodulehelt järelkuulamisest endale sobival ajal. Viimaseid on kindlasti oluliselt rohkem kui need 5 inimest, kes selle küsimuse alla sellise vastuse kirjutasid. Tagantjärele vaadates oleksin võinud selle ise ka üheks vastusevariandiks kirjutada, siis oleksid ehk rohkemad, kes kasvõi vahepeal kuulavad Pereraadiot järele, selle vastuse peale tulnud. Samas võib ka olla, et valimisse ei sattunud väga palju selliseid inimesi, kes raadiot pigem otse-ette ei kuula, vaid ainult kodulehelt. Seal oli küll küsimustiku link olemas, aga nagu kogemus näitas, siis ei kuulunud see just tõhusamate kanalite hulka, mille kaudu kuulajateni jõuda, kes oleksid valmis ka ühtlasi küsimustele vastama.

Millal eelistate Pereraadiot kuulata?	Vastuste arv	Vastuste %
kogu päev	61	26
hommikul	49	21
õhtul	48	21
lõunal/pärastlõunal	24	10
öösel	11	45
autosõidu ajal	10	4
kuidas juhtub/ei ole kindlat aega	8	3
(järelkuulamisest) endale sobival ajal	5	2
sõltuvalt soovitud saate ajast	5	2
kui aega on	3	1
tehes mingeid töid	2	1
köögis toimetades	2	1
kogu päev, kui just Vikerraadiost ega etv-st midagi olulist ei tule.	1	alla 1

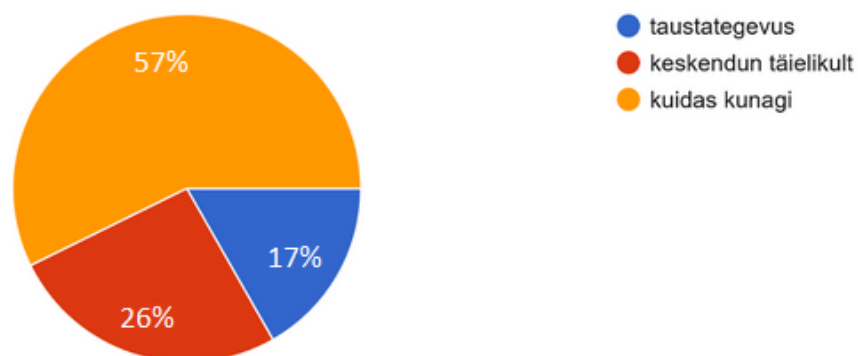
hommikul, laupäeval ka päevasel ajal, pühapäeval õhtuti	1	alla 1
Töö on graafiku alusel, nii et vabal päeval on raadio mängimas kogu päev, aga tööpäeval on võimalik kuulata vaid hommikul ja õhtul.	1	alla 1
kuulan konkreetseid saateid, näiteks Pilk ajalukku, mõnikord autos ka seda, mis parasjagu eetris on	1	alla 1
sõltub töö graafikust	1	alla 1
jumalateenistuste ülekannete ajal	1	alla 1

Tabel 7. Pereraadio kuulamisajad

Jooniselt 8 saab näha, kuivõrd on kuulajad keskendunud Pereraadio kuulamisele, sest inimeste raadiokuulamise harjumused on erinevad. Jooniselt tuleb välja, et enamik ehk 57% vastajatest valisid vastusevariandiks “kuidas kunagi”. Umbes veerand vastajatest ehk 26% arvasid, et nad keskenduvad kuulates täielikult ja 17% arvasid, et neile on see pigem taustategevus. Tulemus tundub loogiline, sest mõni saade võib kuulaja tähelepanu köita rohkem kui teine ja sõltub ka, mida inimene samal ajal teeb, kui raadiot kuulab.

Kas Pereraadio kuulamine on pigem taustategevus või keskendute kuulates täielikult?

185 vastust

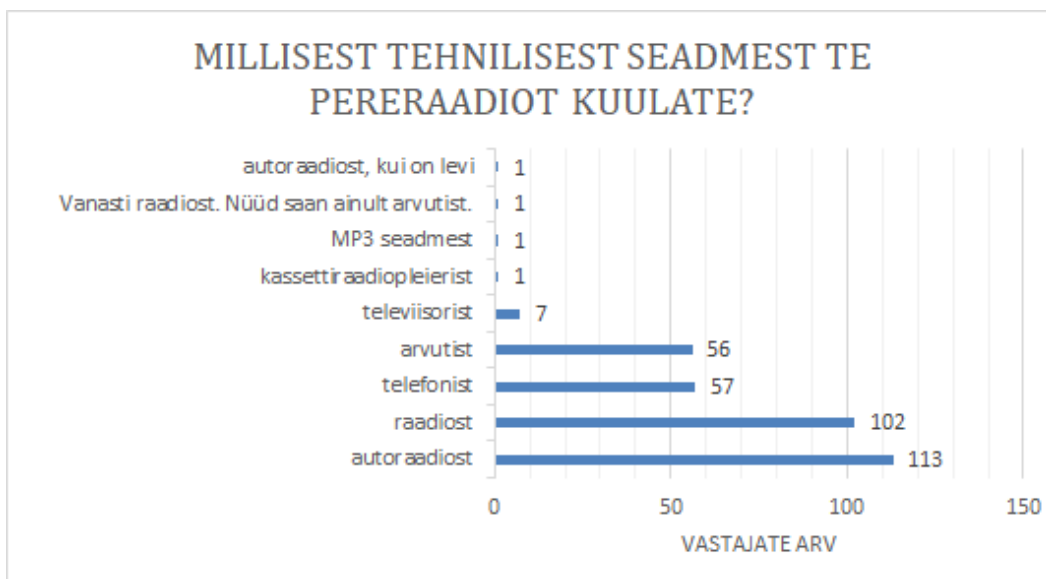

Joonis 8. Pereraadiole kuulamisele keskendumine

Uurisid ka, millistest tehnilistest seadmetest kuulavad inimesed Pereraadiot. Valida võis mitu varianti. Vastused on näha joonisel 9. Sealt tuleb välja, et kõige rohkem vastajaid ehk 113

inimest kuulavad seda autoraadiost. Sellele järgneb tavaline raadio, mille kaudu kuulab Pereraadiot 102 vastajat. Nendest populaarseimastest seadmetest umbes poole vähem kasutasid vastajad Pereraadio kuulamiseks telefoni ja arvutit – vastavalt 57 ja 56 inimest. Ekspertintervjuus mainis Paavo Paul Pihlak, et see, et telefonil on ka see protsent suur, on hea näitaja, sest see näitab, et kulutused Radioplayeri äpile on täiesti asja eest.

7 vastajat tõid välja, et kuulavad raadiot televiisorist. Oma sõnadega kirjutasid veel üksikud inimesed, et kuulavad Pereraadiot kassetiraadiopleierist, MP3-e seadmest, vanasti raadiost, nüüd arvutist ja autoraadiost siis, kui on levi. Viimane vastaja oli Hiiumaalt ja kirjutas selgituseks, et Hiiumaal on halb levi, seega kuulab ta raadiot rohkem arvutist. Seega saab öelda, et vaatamata tehnoloogia arengule on autoraadio ja tavaline raadio Pereraadio kuulamiseks jätkuvalt kõige levinumad vahendid, kuid samas on ka palju neid, kes kasutavad kuulamiseks telefoni või arvutit. Viimase kahe eelis on see, et nende kaudu saab enda valitud saateid ka mistahes kellaajal järele kuulata.

Joonis 9. Tehnilised seadmed, millest kuulatakse Pereraadiot

Selleks, et teada saada, kui paljud kuulajad eelistavad otse ja kui paljud järelkuulamist, küsisin eraldi küsimuses ka seda. Vastused koondasin tabelisse 8.

Kas kuulata Pereraadiot rohkem otse või järelkuulamisest kodulehelt?	Vastuste arv	Vastuste %
otse	129	70
järelkuulamisest	35	19
mõlemat	9	5
enamasti otse, vahel ka järelkuulamisest	3	2
autos otse, arvutis pigem järelkuulamisega kindlaid saateid	2	1
50-50	1	alla 1
Teatud sarju olen tagantjärele kuulanud	1	alla 1
Otse nt autoga sõites. Aga vahel konkreetseid saateid järelkuulamisest.	1	alla 1
taustaks otse, süvenemiseks järelkuulates endale sobival ajal	1	alla 1
kui otse kuulates jääb saade pooleli, kuulan edasi järelkuulamisest	1	alla 1
Autoga sõites tavaliselt kuulan otse, aga kodus remonti tehes kuulan arhiivi	1	alla 1
Mõlemat. Hommikul otse. Saateid ainult järelkuulamisega, kuna õhtused ajad ei sobi.	1	alla 1

Tabel 8. Pereraadio kuulamine otse ja järelkuulamisest

Tabelist 8 paistab, et vastajate seas oli kõige populaarsem kuulata raadiot otse, mida eelistasid ümardatult 70% vastajatest. Samas eelistasid järelkuulamist 19% vastajatest. 5% uuringus osalejatest vastasid, et kuulavad mõlemat moodi ja ülejäänud tegid seda samuti, aga tõid välja ka täpsustusi, näiteks, et autos otse ja kodus järelkuulamisest või hommikul otse ja päevaseid saateid järelkuulates. Hommikuprogrammi eripära on Pereraadios ka muidugi see, et seda kodulehelt järele kuulata ei saa (Pereraadio koduleht).

6.3 Kuulajate eelistused ja ootused

6.3.1 Millised saated kuulajaid enim köidavad?

Küsimusele “Millised Pereraadio saated ja teemad teid enim köidavad?” sain mitmekesiseid vastuseid, kuna see tuli kirjutada oma sõnadega. Koondasin vastused kokku sõnapilve, mis on joonisel 10. Sõnapilv tundus vastuste esitamiseks kõige otsetarbekam vahend, kuna selle abil saab koondada palju infot kompaktselt joonisele, samal ajal kui tabel selle infoga võtaks enda alla üle nelja lehekülje. Mida suuremalt on sõnad joonisel kujutatud, seda rohkem neid mainiti. Kõige rohkemad vastajad ehk 16 inimest tõid esile saate “Piibel kaanest kaaneni”.

Populaarsuselt teisel kohal oli 12 vastusega “Raadiokantsel” ja sellele järgnes “Jumalateenistuste ülekanded”, mida tõi esile 11 vastajat. “Raadiokantsli” läbi saavad kuulajad kuulda kogudustes salvestatud jutlusi, nii aastakümnetetaguseid kui äsja peetud, samuti ettelõetult mõne vaimuliku jutluste kogumikust. Sarnaselt saatele “Piibel kaanest kaaneni” pakub “Raadiokantsel” piibliseletusi, aga ka laiemalt vaimulikku sõnumit kuulajatele. Mitu inimest lisasid oma vastuse juurde, et eriti meeldivad neile Osvald Tärgi jutlused, üks inimene mainis ka Robert Võsut. Ka jumalateenistuste ülekannete läbi kuulevad kuulajad vaimulikku sõnumit, seega on see sarnane sisu, nagu kaks populaarsuselt esimest saadet. Viis inimest vastasid küsimusele ka lihtsalt “jutlused”, mille puhul ei saa olla kindel, kas nad mõtlesid “Raadiokantslit”, jumalateenistuste ülekandeid või mõlemaid. Palju mainiti ka “Raamatutundi” ehk seda tõid esile 9 vastajat ja seda, et kuulajatele meeldivad raamatud, näitab ka asjaolu, et populaarsete saadete hulgas on viiendal kohal “Järjejutt”, mida tõid esile kaheksa inimest. Kuuendal kohal oli aga saade “Hingevaod”, kus psühholoog Tõnu Lehtsaar räägib erinevatest psühholoogia teemadest. Seda tõid esile seitse kuulajat. Ühe võrra vähem mainiti saadet “Missioonikandja” ja kuna sellel on mitu meeskonda, siis osad vastajad tõid esile, et neile meeldib enim see, kus on lisaks saatejuht Indrek Luidele teoloogid Peeter Roosimaa, Ermo Jürma ja Margus Kask. “Missioonikandja” on ühiskonnas aktuaalseid teemasid lahkav saatesari. Ekspertintervjuus mainis Paavo Paul Pihlak, et Pereraadio kodulehe järelkuulamise andmed kinnitavad, et “Piibel kaanest kaaneni” ja “Missioonikandja” on kuulajate seas väga populaarsed saated.

Mitmeid ehk rohkem kui üksikuid vastuseid said ka näiteks “Hommikuprogramm”, “Hommikupalvus”, paarisuhteteemaline saade “Üheskoos”, ühiskonnasaated “Keset küla”, “Ühiskonnapeegel”, “Ilmaelu”, õigeusuteemasid tutvustav “Ortodoksia”, pühakuid tutvustav

“Eile ja täna ja igavesti”, kogudusi tutvustav “Koguduse lugu”, persoonilugude saated “Meeste hommik” ja “Laudate Dominum”, muusikasaated, aga ka õhtujutt lastele ja veel mitmed teised saated, mida on jooniselt 10 näha. Seega tuleb välja, et kuulajatele meeldivad erinevad tüüpi saated: nii piibliseletused, vaimulikud sõnumid, ühiskonnateemad, raamatusaated, psühholoogiasaated, koguduste elu tutvustavad saated, muusikasaated kui Israelist rääkivad saated.

Joonis 10. Vastajaid enim köitvad Pereraadio saated ja teemad

Järgmises küsimuses küsisin selguse mõttes ka põhjendust, et miks just need saated köidavad, ja vastajad tõid välja näiteks, et neil on huvi või et need õpetuslikult ja vaimselt harivad, aitavad leida vastuseid oma probleemidele, süveneda Jumala Sõnasse, julgustavad ise Jumalaga lähedasemat suhet otsima, tutvustavad, mis teistes kogudustes toimub, sisu on informatiivne, meelelahutuslik, vaimulikult kasvatav, ajaloosaated avardavad silmaringi, “Luulehetkes” kuuleb luuletusi, mille otsimist kuulaja ise ette ei võtaks, konkreetseid saated on sobival kellaajal ja saatejuhi hea töö pärast (nt selge ja loogiline jutt, meeldiv hääletämber). Keegi vastas, et talle meeldib kuulata erinevaid arvamusi, Jumala sõna, et teaks valupunktide pärast palvetada.

6.3.2 Millistest saadetest kuulajad pigem hoiduvad?

Inimeste eelistused on erinevad ja kõik saated ei saa kõigile meeldida. Selleks et täpsemalt teada saada, millistest saadetest või teemadest kuulajad pigem hoiduvad, küsisin selle kohta ka eraldi küsimuse ja koondasin vastused tabelisse 9.

Milliste saadete või teemade kuulamisest pigem hoidute?	Vastuste arv
pole selliseid saateid	19
muusikasaated / kui muusikavalik ei meeldi	15
poliitilised saated	14
ei meeldi mõne kõneleja stiil	12
venekeelsed saated	9
konfessioonidevahelised erinevused	7
karismaatiline vaimulaad	4
ei oska öelda	3
Raadiokantsel	3
Oleviste saated	2
vandenõuteooriad	2
Elektrikarjane	2
Iisraeli saated	1
kultuurikristlus	1
asi ei ole meeldimises, vaid saated, mis ei kajasta Piibli tõdesid	1
L ja P ei ole midagi kuulata	1

laste unejutt	1
kus Jumala sõna väga ei räägita ja on inimlik teoloogiline targutus	1
otsesaated (jõulude ajal tervitused, palvesaade)	1
saated, kus räägitakse kirikukellade restaureerimisest	1
teenistute ülekanded	1

Tabel 9. Saated ja teemad, millest vastajad pigem hoiduvad

Nagu tabelist on näha, siis kõige populaarsem vastus sellele küsimusele oli, et sellised saateid, millest tahaks hoiduda, ei ole. Siiski oli ka vastuseid, millest tuli välja kriitika millegi suhtes. Kõige rohkem tõid vastajad välja, et neile ei meeldi mõnes saates kõlav muusika, poliitilised saated ja mõne kõneleja stiil (nt räägib liiga kiiresti või aeglaselt, segab teistele vahele, teema valgub laiali vms). Mõnele kuulajale ei meeldinud just võõrkeelne muusika, mõnele kaasaegne ülistusmuusika, rokkmuusika või instrumentaalmuusika, mida nimetati “klimberdamiseks”. Nendele järgnesid sageduselt vastused, et ei meeldi venekeelsed saated. Põhjendus oli valdavalt, et need inimesed ei oska vene keelt, mistõttu on arusaadav, et nad raadio kinni panevad, kui venekeelne saade algab. Venekeelsete saadete kohta ütles ekspertintervjuus Paavo Paul Pihlak, et need on Pereraudios sellepärast, et Pereraadio vene programmil pole üle-Eestilist levi – see levib kesklaiane kaudu näiteks Soome, Rootsi ja Venemaale, kuid siia lähedale mitte nii hästi. Seetõttu peab Pereraadio tema sõnul eriti Tallinna venekeelset elanikkonda silmas pidades oluliseks edastada venekeelseid saateid argipäeviti pool tundi ja laupäeviti kaks tundi. Mare Pihlak tõi samas intervjuus välja, et kui nii paljud inimesed on vene keele vastu, siis tuleb kaaluda laupäevases programmis muudatuste tegemist, et seal ei oleks järjest kahte tunniajast venekeelset saadet.

Lisaks jääb vastustest kõlama, et paljudele vastajatele pole meeltnööda konfessioonide erinevusi rõhutavad saated, näiteks kui räägitakse ühe konfessiooni arusaamadest seoses hingamispäevaga vms. Järgmine rida tabelis on sarnane ehk 4 vastajat kirjeldasid karismaatilist vaimulaadi (nt keeltes palvetamine ja karismaatiliste teenistuste ülekanded). Välja toodi ka Pereraadio programmi osasid, mida mõned teised kuulajad pidasid oma lemmikuteks, nagu näiteks “Raadiokantsel” ja “Jumalateenistuste ülekanded”. Mõni kriitiline kuulaja oli aga samas ka leplik ja kirjutas näiteks nii: “Osad väga lärmakad muusikasaated mulle ei sobi, aga ma ei pea ju neid kuulama, kui noorematele meeldib, siis laske aga tulla, peabki vahepeal kõrvu puhkama.” Keegi jälle selgitas väga ilusti, et “ma ei hoidu ühestki

saatest, aga olenevalt minu enda hingelistest vajadustest, on üks või teine saade südamele nagu palsam.” Kui tabelis olevaid arve vaadata, siis on kritiseerijate hulk küsitlusele vastajatest ikka väike ja enamikke saateid või aspekte, mis ei meeldi, mainisid vaid üksikud inimesed, mis näitab, et need vastused on subjektiivsed.

6.3.3 Pereraadio kuulamise eesmärgid?

Uurisin ühes küsimuses, et millistel eesmärkidel inimesed Pereraadiot kuulavad ja koondasin vastused tabelisse 10. Iga vastaja võis märkida kõik endale sobivad vastusevariandid, seega võivad erinevate vastuste andjad osaliselt kattuda. Kuna küsimustikus oli ka vastusevariant “kõigi eelnevate” ja osad vastajad valisid nii muud vastused kui tolle, siis ühtlustasin tulemusi nii, et kui vastaja oli märkinud ära variandi “kõigi eelnevate”, siis lugesingi tema poolt vastatuks kõik eelnevad vastusevariandid, mis olin välja toonud. Tabelist siis eraldi lahtrit selle “kõigi eelnevate” vastustega ei leia, kuna see muudaks arvud segasemaks. Kuna suurem osa vastajaid valis mitu eesmärki, miks nad Pereraadiot kuulavad, siis arvutasin protsendi vastajate arvust, mitte vastuste koguarvust, mis on kordi suurem kui uuringus osalejate arv. Tähtis on, et kuulajate erinevad eesmärgid saaksid täidetud. Tabelist 10 on näha, et kolm kõige levinumat eesmärki: inimeste kogemuste kuulmine (84% uuringus osalejatest), usus kasvamine (82%) ja Piibli tundmine (78%) olid uuringus osalejate seas suhteliselt võrdselt levinud.

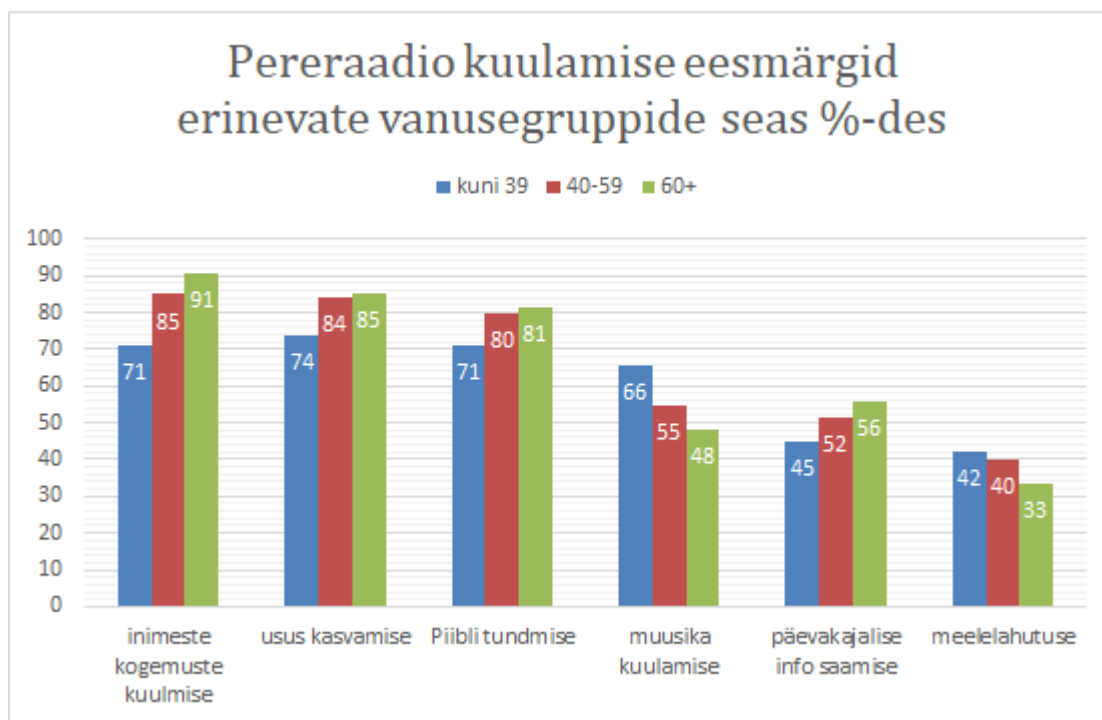
Üle poole vastajatest ehk 55% tõi ka välja, et kuulavad Pereraadiot muusika kuulamise eesmärgil. Umbes poolte kuulajate (51%) eesmärk on “päevakajalise info saamine”. Eelnevate hulgas oli küsimustikus ka meelelahutus, mida pidasid oma raadiokuulamise üheks eesmärgiks 38% vastajatest.

Mis eesmärgil te Pereraadiot kuulate?	Vastuste arv	% vastajate arvust
inimeste kogemuste kuulmise	155	84
usus kasvamise	152	82
Piibli tundmise	145	78
muusika kuulamise	102	55
päevakajalise info saamise	95	51
meelelahutuse	71	38

Autosõidu aja täitmiseks, juhul kui sealt tuleb midagi head. Alati ei kuula.	1	alla 1
mälestuste	1	alla 1
kirikuloo alaste lugude kuulamiseks	1	alla 1
Iga kristlane peaks kuulama muu jama asemel	1	alla 1
Eriti meeldib erudeeritud ja pika usuelukogemusega inimeste vestlusi ja arutelusid kuulata.	1	alla 1
Ega ma sõidan üdiselt vaikuses aga aegajalt panen peale. Mõnikord kuulan uudiseid, mõnikord kuulan kellel täna sünnipäev on ja mõnikord satub juhusliku kuulamisega mingi huvitav saade ka olema siis kuulan seda edasi.	1	alla 1
Enamasti kuulan unejutte	1	alla 1
Ma enamus ajast kuulen pereraadiot, mitte ei kuula, aga kui midagi head tuleb, siis ikka kuulan ka.	1	alla 1
Et oleks rääkija autos.	1	alla 1
Viimastel aastatel olen harvem kirikus saanud käia, Pereraadio on hea seltsiline, positiivsete mõtete ja rahu kandja. Veelgi avastan saadetest uut, mida varem ei teadnud.	1	alla 1
kristlikus vaimsuses püsimiseks	1	alla 1
See on mu peamine side Eestiga ja Eesti inimestega	1	alla 1
Piibli ettelugemine, Piiblivõti, jutluste kuulamine	1	alla 1
ka uued mistahes teadmised üldiselt	1	alla 1
Päevakajalised arutelud	1	alla 1
Ateismi mõtestamiseks	1	alla 1

Tabel 10. Pereraadio kuulamise eesmärgid

Uurisin ka, kuidas erinevad Pereraadio kuulamise eesmärgid erinevates vanusegruppides vastajate seas. Jagasin inimesed kolme vanusegruppi: 1) kuni 39-aastased; 2) 40-59-aastased ja 3) 60+ vanused. Koostasid saadud andmetest diagrammi, mis on nähtav joonisel 12. Sealt ilmneb, et mida vanemad inimesed, seda olulisem on neile Pereraadiost teiste inimeste kogemusi kuulda, raadio toel usus kasvada, õppida Piiblit tundma ja saada päevakajalist infot. Mida nooremad on inimesed, seda olulisem eesmärk on neile Pereraadiost muusikat kuulata ja et raadio täidaks meelelahutuslikku rolli.

Joonis 12. Pereraadio kuulamise eesmärgid erinevate vanusegruppide seas

6.3.4 Millist tüüpi sisu võiks Pereraadios rohkem olla?

Küsisin kuulajatelt ka vabas vormis, et millist tüüpi sisu (saated, teemad, muusika) võiks Pereraadios rohkem olla. Paljud vastasid, et neile sobib kõik nii, nagu on praegu, või mainisid sellist tüüpi või konkreetseid saateid, mis on juba olemas, näiteks piibliseletusi või inimeste kogemusi. Mõned mainisid ka endale meelepäraseid muusikažanre, näiteks et tahaksid rohkem koorimuusikat kuulda või Timo Lige või Ülo Niinemägi muusikasaateid. Kõlama jäid aga vastused, et eraldi saade võiks olla lastele ja et mõni saade võiks keskenduda klassikalisele muusikale.

7. Diskussioon ja järeldused

Selles peatükis toon välja olulisemad uurimuse tulemused ja järeldused, samuti ettepanekud, kuidas saaks kuulajate tagasiside põhjal Pereraadio programmi arendada.

Kuna küsimustikule vastas vaid 185 inimest, siis ei saa uurimuse tulemusi üldistada kogu Pereraadio kuulajaskonnale, keda on Kantar EMOR-i andmete põhjal vähemalt 9000. Püüdsin aga jõuda võimalikult erineva profiiliga (nagu vanus, sugu ja elukoht) vastajateni, et võimalikult erinevad kuulajatüübid kaasatud oleksid ja nende eelistused välja tuleksid.

Minu uurimisküsimused olid järgmised:

- 1) Milline on raadiojaama kuulajaskonna demograafiline profiil?
  - Kes on raadiojaama kuulajad? (vanus, sugu, elukoht, haridus, kui kaua kuulanud...)
  - Millal, kuidas (vahendi mõttes) ja kui sageli kuulajad Pereraadio jaama kuulavad?

- 2) Missuguste kuulajate vajadustele Pereraadio programm vastab?
  - Millised on kuulajate lemmiksaated või -sisutüübid raadiojaamas?
  - Mis nii väga ei meeldi?
  - Millistel eesmärkidel inimesed Pereraadiot kuulavad?
  - Mida tahaksid kuulajad rohkem kuulata?

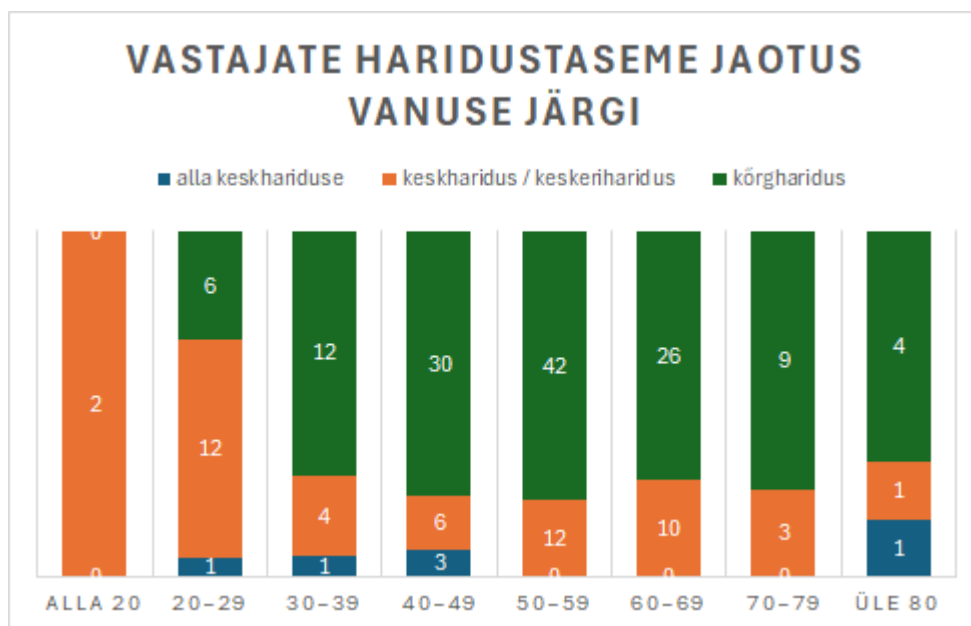
7.1 Pereraadio kuulajaskonna demograafiline profiil

Uuringust tuli välja, et Pereraadiot kuulavad väga erinevas vanuses inimesed. Küsitlusele vastas kõige rohkem keskealisi ehk 29% uuringus osalejatest kuulusid vanusevahemikku 50-59, 21% oli vanuses 40-49 ja 20% vanuses 60-69 eluaastat. Ilmselt on eakate kuulajate osakaal kuulajaskonnas suurem kui selles uurimuses, kuid kuna nende hulgas on ka neid, kes kodust väljas ei käi ja/või internetti ei kasuta, siis on nendeni jõuda suhteliselt keeruline. Igatahes on Pereraadio töötajad saanud palju tagasisidet, et eakad seda raadiojaama kuulavad ja osad neist on ka helistanud otsesaadetes. Mõttekoht on raadiojaamale ehk see, kas kuidagi eraldi püüda uurida ka vanemaid radiokuulajaid ja nende arvamust, näiteks näost-näku fookusgrupi intervjuudega koguduses?

Sooliselt jaotusid vastajad nii, et neist 58% olid naised ja 42% mehed. Nii suur hulk mõlema soo esindajatest näitab, et küsitlusest tulevad välja nii naiste kui meeste arvamused ja eelistused, mis on hea.

Elukoha suhtes jõudsin kõige rohkem Tartus ja Tallinnas elavate vastajateni, kuid esindatud olid kõik Eesti maakonnad. 54% küsitlusele vastanutest elavad Tartus, Tallinnas või Pärnus, neist Pärnus 3 inimest. Arvestama peab ka seda, et Pärnust sai Pereraadio kuuldeala alles 2024. aasta sügisel – varem sai seal kuulajaid olla vaid interneti vahendusel. Tartus ja Tallinnas on saanud aga Pereraadiot kuulata juba 30 aastat. Lisaks Tartule, Tallinnale ja Pärnule leidis vastajaid ka muudest linnadest – neid oli 19% vastajatest. Sama suur hulk vastajaid märkisid oma elukohaks küla või maakoha. Alevist oli pärit aga 8% vastajatest. Keegi tõi ka kommentaaris välja, et elab Eestist eemal. Lisasin selle vastusevariandi maakonna küsimuse juurde pärast selle info teada saamist, sest enne polnud selle võimaluse peale tulnud, aga pärast seda rohkem välismaal elavaid inimesi vastajate hulka ei lisandunud.

Haridustaseme küsimuses domineerisid kõrgharidusega vastajad, keda oli 70%. Oli ka keskhariduse või keskeriharidusega inimesi – 27% ja alla selle oli vaid 3%. Jooniselt 13 on näha küsitlusele vastajate haridustaseme jaotust vanuse järgi. Sealt paistab, et need kõrgharidusega vastajad on erinevas vanuses ja et nende osakaal võrreldes kesk- või keskeriharidusega inimestega on üle 30 aastaste vastajate seas enam-vähem võrdne. Joonisel 13 on näha ka inimeste arvud, kes vastajatest sinna vanuse- ja haridusegruppi kuulusid.

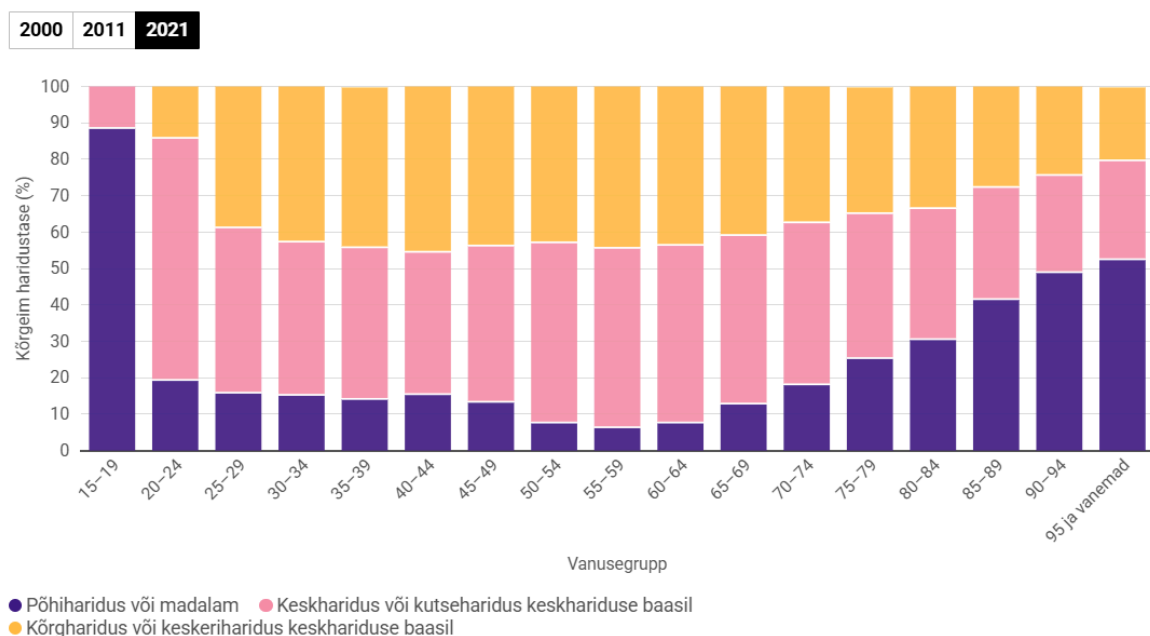

Joonis 13. Vastajate haridustaseme jaotus vanuse järgi.

2021. aasta rahvaloenduse andmete järgi on jaotub Eesti rahvastiku haridustase sõltuvalt vanusest nii, nagu on näha joonisel 14. Sealt paistab, et keskmiselt on Eestis igas vanusegrupis kõrg- ja keskharidusega inimesi enam-vähem võrdselt. Seega sattus minu valimisse kõrgharidusega inimesi rohkem kui neid on vanuserühmades keskmiselt. Minu uurimuse põhjal ei saa aga väikese valimi tõttu kindlalt öelda, kas Pereraadio kuulajate seas on kõrgharidusega inimesi rohkem kui kesk- või keskeriharidusega, sest võib-olla on kõrgharidusega inimesed lihtsalt altimad uuringutes osalema kui madalama haridustasemega inimesed.

Kõrgeima haridustaseme jaotus vanuse järgi

Rahvaloenduste võrdlus

Joonis 14. Kõrgeima haridustaseme jaotus vanuse järgi Eestis keskmiselt. (rahvaloendus.ee ja statistikaamet)

Uurimusest tuli välja, nagu ka Geil (2007) väitis, et kristlike raadiojaamade kuulajad on ühed kõige lojaalsemad raadio valdkonnas. Sama tuli välja minu uurimusest. 80% vastajatest on Pereraadiot kuulanud rohkem kui 7 aastat, mis on pikk aeg. Kui oleksin teadnud, et vastused niimoodi jaotuvad, oleksid vastusevariante ilmselt veel rohkem koostanud, sh “algusest peale olen teadnud”, sest neid inimesi ikka oli, kes vastasid raadiojaama avastamise küsimuses, et nad on sellest algusest peale teadnud. Kuulajate ustavust näitab ka asjaolu, et ligi pooled vastajatest ehk 48% kuulavad Pereraadiot iga päev või peaaegu iga päev.

Neist vastajatest, kes kuulavad Pereraadiot iga päev või peaaegu iga päev, on 85% olnud selle jaama kuulajad üle 7 aasta. 6% igapäevastest kuulajatest on Pereraadiot kuulanud 1-3 aastat ja 5% 3-5 aastat. Vaid mõni üksik igapäevane Pereraadio kuulaja vastas, et on selle hiljuti avastanud, kuigi need vastajad olidki vähemuses, kes on Pereraadio kuulajad olnud vähem kui 7 aastat. Tabelis 11 võrdlesin Pereraadio kuulamise sagedust meeste ja naiste vahel. Sealt paistab, et naiste hulgas on rohkem sagedasi kuulajaid ja meeste hulgas rohkem harvu kuulajaid.

Kui sageli kuulate Pereraadiot?	Teie sugu	Arv	% meestest/naistest
iga päev või peaaegu iga päev	mees	31	40
	naine	57	53
3 - 4 päeva nädalas	mees	11	14
	naine	18	17
vähemalt kord nädalas	mees	13	17
	naine	12	11
mõnel korral kuus	mees	11	14
	naine	11	10
kord kuus või harvemini	mees	11	14
	naine	10	9

Tabel 11. Pereraadio kuulamise sagedus meeste ja naiste seas

Uuringust sain ka teada, et kõige rohkem vastajaid ehk 26% avastas Pereraadio enda jaoks koguduse kaudu. Peaaegu sama palju ehk 24% jõudsid selleni sõbra või tuttava soovitusel. Need on raadiojaamale olulised teadmised, et märkimisväärne hulk kuulajaid on Pereraadioni jõudnud mõne otsekontakti kaudu kellegi soovitusel läbi. Kolmandal kohal oli 20%-ga vastus, et kuulaja jõudis Pereraadioni raadionuppu keerates. Kui populaarsuselt esimesed kaks vastust olid ootuspärased, siis kolmas oli mõnevõrra üllatav.

Tehnilise vahendina, kust Pereraadiot kuulatakse, oli vastajate seas kõige populaarsem autoraadio, mille tõid välja 61% vastajatest. Sellele järgnes tavaline raadio, mida kasutavad 55% vastajatest. KANTAR EMOR-i uuring “Eesti elanike muusika kuulamise harjumused märts 2018” näitas, et aastal 2018 kuulasid 15-60-aastased Eesti elanikud muusikat kõige

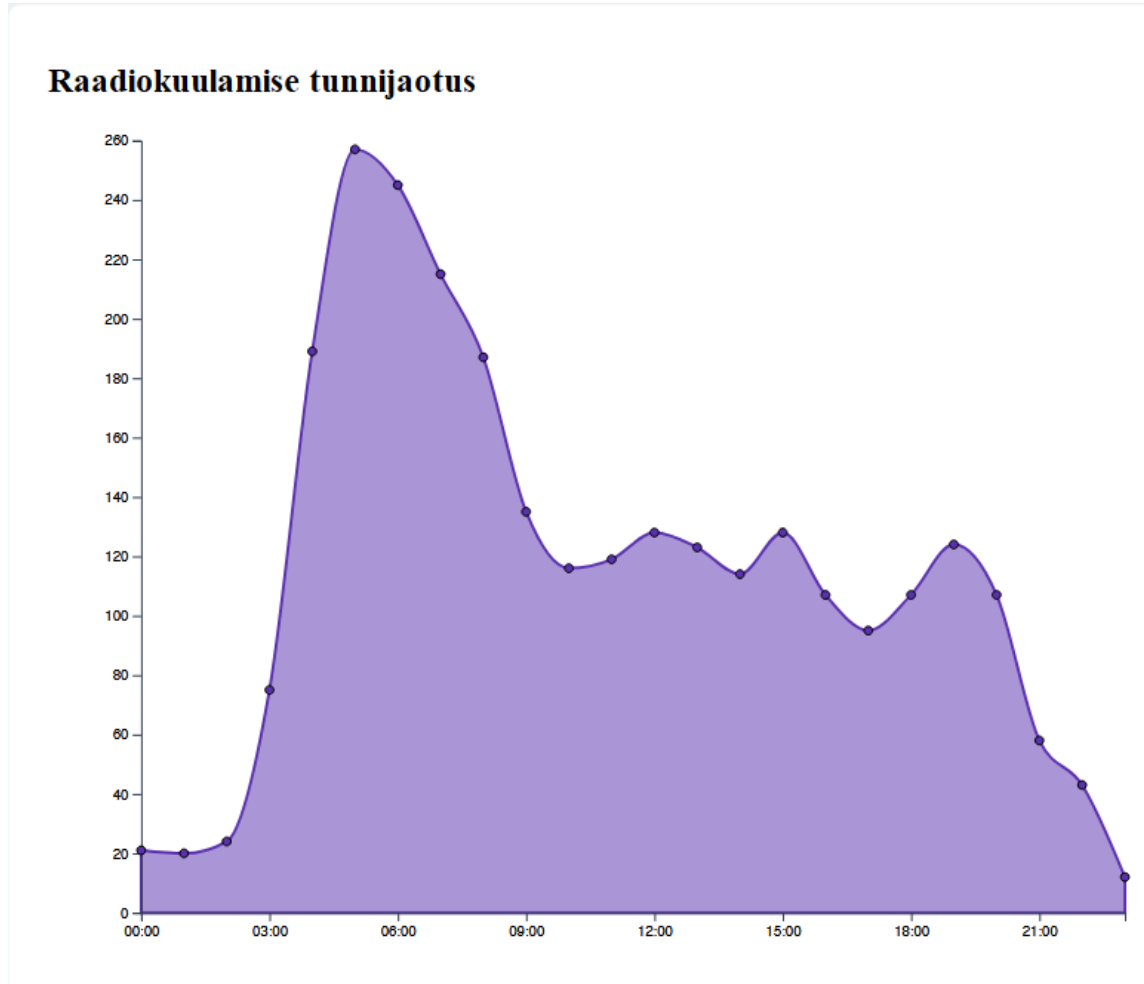
sagedamini autoraadio vahendusel – 55% ja raadio vahendusel – 45% peaaegu igapäevaselt. Kuigi Pereraadio programm on hulga mitmekesisem kui ainult muusika, siis on ka sellel seal oma osa, ja seega on tähelepanuväärne, et autoraadio ja tavalise raadio kuulajate protsendid on minu uurimuses Pereraadio kohta ja KANTAR EMOR-i uurimuses Eesti elanike muusika kuulamise kohta ligilähedased.

Ligi kolmandik vastajatest mainisid, et kuulavad Pereraadiot telefonist – 31% ja arvutist – 30%. Sellele viitasid juba 2017. aastal Peeter Vihalemm ja Ragne Kõuts-Klemm, et inimesed tarbivad meediat üha enam interneti vahendusel. Aastal 2014 väitis kümnendik MeeMa küsitlusele vastanutest, et on loobunud tele- ja raadiouudiste jälgimisest traditsioonilisel viisil (Vihalemm ja Kõuts, 2017: 3-4). Aastaks 2025 on ilmselt see inimeste hulk tõusnud, seega on ootuspärane, et umbes 30% vastajatest kuulavad Pereraadiot telefonist ja sama palju arvutist.

Kõige rohkem vastajaid ehk 65% kuulavad Pereraadiot kodus ja 59% autos. Osad neist kuulavad mõlemas, sellepärast on protsendid kokku rohkem kui 100%. Kellaaja suhtes tuli välja, et kõige rohkem vastajaid kuulavad Pereraadiot kogu päeva – 26%. Neid, kes kuulavad hommikul, on 21% ja õhtul 21%. Osad neist inimestest ka kattuvad. Loogiline on, et nende hulka kuuluvad näiteks need inimesed, kes kuulavad Pereraadiot just autos – hommikul tööle ja õhtul sealto koju sõites. Samuti kuuluvad siia ilmselt need inimesed, kellel pole võimalik tööl raadiot kuulata, seega jääbki selleks aeg enne ja pärast tööd. Lõunal/pärastlõunal kuulab Pereraadiot poole vähem küsimustikule vastajaid kui hommikul või õhtul ehk 10%. Öösel kuulab Pereraadiot sellest veel poole vähem vastajaid ehk 5% ja sellest veidi vähem ehk 4% vastajatest on välja toonud, et kuulavad Pereraadiot just autosõidu ajal. Mari-Liis Männiku bakalaureusetööst Raadio Elmari programmi ja kuulajate kohta selgus, et 49% vastanutest ei määratlenud kindlat aega, millal nad Raadio Elmarit eelistasid kuulata, vaid vastasid “kuidas kunagi”, 25% eelistas raadiot kuulata päeval ja 16% hommikul (Männik, 2013: 25). Minu töö tulemustes on hommikuse aja protsent suurem, päevase aja oma väiksem.

Mare Pihlak tõi ekspertintervjuus välja, et on ka arvestanud sellega, et tippaegade ehk tööle ja koju sõitmise aja raadioprogramm (eriti hommikuprogramm) on väga-väga olulised, sest nendest sõltub, kas kuulajad valivad Pereraadio või mõne muu jaama (Jõgar, 2025). Hommikuprogrammi olulisust kinnitab ka Radioplayeri statistika ajavahemiku kohta 01.01.2025–21.04.2025, millest Pereraadio kuulamise tunnijaotus ööpäeva jooksul on näha joonisel 15 (Radioplayer Eesti, 2025). Sellelt paistab, et kõige rohkem kuulataksegi

Pereraadiot varahommikul, juba enne hommikuprogrammi kella 5 ja 6 ajal, kuid ka ajavahemik kella 7 ja 10 vahel, kui eetris on hommikuprogramm, jääb raadiokuulamise tippaja hulka, kuigi kella 10ks on selle graafiku põhjal kuulajaid umbes poole vähem kui kell 5 hommikul (Radioplayer Eesti, 2025).

Joonis 15. Pereraadio kuulamise tunnijaotus Radioplayeri äpis (Radioplayer Eesti, 2025)

Uurimusest tuli välja ka, et 19% küsimustikule vastajatest eelistavad Pereraadiot kuulata pigem järelkuulamisest kui otse. Seda näitab Paavo Paul Pihlaku sõnul ka kodulehe statistika, et seda külastab palju kuulajaid, sest sinna lisatakse kõik saated, mis on eetris kõlanud. Ta lisas, et siis, kui nad tegid järelkuulamise võimaluse kodulehele, siis see andis väga suure hulga annetajaid Pereraadiote juurde.

Uurisin ka seda, kas vastajad kuulavad Pereraadiot pigem täielikult keskendudes või taustaks. 57% valisid vastuse “kuidas kunagi”. 26% vastasid, et keskenduvad täielikult ja 17%, et raadiokuulamine on nende jaoks pigem taustategevus. Loogiline on, et nii paljud vastasid

“kuidas kunagi”, sest raadiot on mugav taustaks kuulata ja vahepeal võib midagi huvitavat kõrva jääda, mis nõuab suuremat keskendumist. Seega jääb nende vastajate raadiokuulamise hulka ilmselt palju muude tegevuste taustaks raadio kuulamist. See on kooskõlas Liisa-Lotta Veikeni (2018: 6) tähelepanekuga tema Raadio 2 taskuhäälingu kuulamise tegureid uurivast bakalaureusetööst, et “raadio kuulamine ei ole kujunenud taustaks vaid internetis tegutsemisele, vaid see on laienenud ka rohkematele tegevustele. Kasutajate jaoks on mugav kuulata raadiot teiste tegevuste saateks, sest siis saab ühendada meeldiva kasulikuga”.

7.2 Kuulajate eelistused, ootused ja ettepanekud

7.2.1 Kõige kõitvamad saated

Kõige rohkemad vastajaid ehk 12 inimest töid kõige kõitvamate saadete küsimuses esile saate “Piibel kaanest kaaneni”. See on ootuspärane, kuna tegu on väga põhjaliku tervet Piiblit seletava saatesarjaga, mis on eetris igal argipäeval juba palju aastaid ning samuti leitav Pereraadio kodulehelt. Üks kuulaja mainis ka selle küsimuse all, et kogu selle sarja läbikuulamiseks läheb 8 kuud. Võimalik on, et see inimene ütles seda oma kogemuse põhjal ja ongi 8 kuuga sarja läbi kuulanud.

Populaarsuselt teist kohta jagasid “Raadiokantsel” ja “Raamatutund”, mida mõlemat töid esile 9 vastajat. “Raadiokantsli” läbi saavad kuulajad kuulda kogudustes salvestatud jutlusi, nii aastakümnetetaguseid kui äsja peetud, samuti ettelõetult mõne vaimuliku jutluste kogumikust. Sarnaselt saatele “Piibel kaanest kaaneni” pakub “Raadiokantsel” piibliseletusi, aga ka laiemalt vaimulikku sõnumit kuulajatele. Mitu inimest lisisid oma vastuse juurde, et eriti meeldivad neile Osvald Tärgi jutlused, üks inimene mainis ka Robert Võsut. Sama palju kui “Raadiokantslit”, mainiti ka “Raamatutundi”. See on minu arvates huvitav tulemus, et see esikolmikus on, sest piibliseletused ja jutlused on väga tõenäolised populaarsed vastused kristliku raadio kohta, aga raamatuid tutvustav saade on natuke ilmalikum, kuigi ka seal jagatakse vähem või rohkem kristlikke mõtteid. See on muidugi rõõmustav, et kuulajaid erinevad raamatud huvitavad, sest selles saatesarjas tutvustatakse nii ilukirjandust kui kristlikke õpetuslikke raamatuid, mis aitab kindlasti kuulajate silmaringi laiendada ja endale huvitavat lugemist leida.

Seda, et kuulajatele meeldivad raamatud, näitab ka asjaolu, et populaarsete saadete hulgas on viiendal kohal “Järjejut”, mida tõid esile kuus inimest. Neljandal kohal oli aga saade “Hingevaod”, kus psühholoog Tõnu Lehtsaar räägib erinevatest psühholoogia teemadest. “Järjejutuga” sama palju mainiti ka saadet “Missioonikandja”. Tegu on ühiskonnas aktuaalseid teemasid lahkava saatesarjaga. Mitmeid ehk rohkem kui üksikuid vastuseid said ka näiteks “Hommikuprogramm”, “Hommikupalvus”, paarisuhteteemaline saade “Üheskoos”, ühiskonnasaated “Keset küla”, “Ühiskonnapeegel”, “Ilmaelu”, õigeusuteemasid tutvustav “Ortodoksia”, pühakuid tutvustav “Eile ja täna ja igavesti”, jutlused, jumalateenistuste ülekanne, aga ka õhtujutt lastele ja veel mitmed teised saated.

See küsimus ei võimalda küll põhjanevaid järeldusi teha, arvestades vastajate hulka, kes mingeid saateid mainisid. Samas saab öelda, et mainitud saated on kuidagi kuulajate tähelepanu tõmmanud, kui nad on just neid maininud, kui neile vastusevariante ette ei anta ja küsitakse lihtsalt mälu järgi, mis saated neid enim köitnud on. Siit ei tule küll välja kõik saated, mis uuringus osalejatele meeldivad, mis võiks päris keeruline asi olla, mida uurida, aga siit tuleb välja, millised saated on nende kuulajate lemmikud, mille kuulamine on nende jaoks kõige olulisem. See on igatahes tunnustus kõikide nende saatesarjade juhtidele, kelle saateid mainiti, ja kinnitus, et kuulajatele meeldivad erinevad tüüpi saated: nii piibliseletused, vaimulikud sõnumid, ühiskonnateemad, raamatusaated, psühholoogiasaated, koguduste elu tutvustavad saated, muusikasaated kui Iisraelist rääkivad saated. Üks vastaja kirjutas ka uudiste kohta tunnustuse: “Sümpaatne on see, et antakse ERR-i uudiseid, mis meie meediamaaistikul kõige kvaliteetsemad.”

7.2.2 Vähem meeldivad saated

Uurisid ka, millistest saadetest või teemadest kuulajad pigem hoiduvad. Kõige rohkem vastajaid mainis, et sellised saateid ei ole. Siiski oli ka vastuseid, millest tuli välja kriitika millegi suhtes. Kõige rohkem vastajaid tõi välja, et nad vahetavad raadiokanalit siis, kui sealt kõlab muusika, mis neile meelepärane pole. Osadele neist ei meeldinud seetõttu ka muusikasaated, kus tutvustatakse mõnda ansamblit. Veel mainisid osad vastajad, et neile ei meeldi poliitilised saated. Mitmeid vastuseid oli ka saatejuhtide või külaliste kõnesteili kohta – kui inimene räägib liiga aeglaselt või kiiresti, kes kipub heietama või kaldub teemast kõrvale. Mitmed inimesed, kes ei oska vene keelt, tõid välja, et neile ei meeldi venekeelsed saated, mis on loogiline. Lisaks jääb vastustest kõlma, et mitmete vastajatele pole

meeltemööda konfessioonide erinevusi rõhutavad sõnasaated või karismaatiliste (emotsionaalselt intensiivsete) teenistuste ülekanded.

Välja toodi ka Pereraadio programmi osasid, mida mõned teised kuulajad pidasid oma lemmikuteks, nagu näiteks “Raadiokantsel” ja “Jumalateenistuste ülekanded”. Keegi aga selgitas väga ilusti, et “ma ei hoidu ühestki saatest, aga olenevalt minu enda hingelistest vajadustest, on üks või teine saade südamele nagu palsam.”

Üldiselt oli kriitikat vaid mõnede raadioprogrammi aspektide kohta: muusika žanrid, osade kõnelejate stiilid, venekeelsed saated, konfessioonide erinevused ja poliitilised teemad. Need on asjad, millega ei saagi kõigile samal ajal meelepärane olla. Küll aga saab otsida tasakaalu, et erinevatele inimestele oleks meelepärast sisu.

7.2.3 Kuulajate eesmärgid ja ettepanekud

Raadiojaama programmi koostamisel on oluline, et selle kuulajate erinevad eesmärgid, miks nad tahavad just seda raadiot kuulata, saaksid täidetud. Sellepärast küsisin eesmärkide kohta ka oma küsimustikus. Sellest uuringust tuli välja, et vastajate kõige levinum eesmärk oli “inimeste kogemuste kuulmine”, millele vastas 84% uuringus osalejatest. Peaaegu sama palju inimesi ehk 82% valisid vastuseks “usus kasvamine”. Finney Media 2021. aasta uuringu põhjal oli see lausa esimene põhjus, miks inimesed kristliku raadio õpetuslikku osa kuulavad, et see aitab neil vaimulikult kasvada (NRB koduleht).

Kolmandale kohale jäi 78%-ga “Piibli tundmise” eesmärk. Paljud kuulajad valisid ka mitu vastust. Seega kui vastuste esikolmikut vaadata, siis need käivad käsikäes: kui saab kuulda teiste usklike inimeste kogemusi ja Piibli seletusi, siis need on mõned komponendid, mis aitavad usus kasvada.

Tasude ja tarvete teooria kohaselt kasutavad inimesed meediat erinevate psühholoogiliste ja sotsiaalsete vajaduste rahuldamiseks (Katz, Gurevitch ja Haas, 1973). Selle teooria kohaselt ei ole meediatarbija passiivne vastuvõtja, vaid teeb teadlikke valikuid sisust, mis pakub talle näiteks informatsiooni, lõdvestust, seltskonda, meelelahutust või põgenemise võimalust. Joshua Bentley (2010) sõnastatud kristlike raadiote kuulamise tasud ja tarbed olid usu ja väärtustega kooskõlas olev meelelahutus, elustiili juhtimine ja teabe otsimine. Minu uurimus

kinnitab, et Pereraadio täidab teiste hulgas neidsamu rolle oma kuulajate jaoks, sest inimeste kogemuste kuulmine pakub nii usu ja väärtustega kooskõlas olevat elustiili juhtimist kui teatud mõttes meelelahutust. Viimane oli mul küll ka eraldi vastusevariandina olemas ning see jäi teistest vastustest tahapoole.

Kristlike raadiote kuulamise eesmärke on sõnastanud ka kristluse ja kommunikatsiooni uuringute võrgustiku tegevdirektor Robert Woods, kes nimetas kolm peamist eesmärki: vaimne juhendamine/areng, osadus ja tunnistamine/evangeliseerimine. Minu uuringust välja tulnud kolm olulisemat Pereraadio kuulamise eesmärki: inimeste kogemuste kuulmine, usus kasvamine ja Piibli tundmine on samalaadsed, lihtsalt teises sõnastuses.

Üle poole vastajatest ehk 55% tõi ka välja, et kuulavad Pereraadiot muusika kuulamise eesmärgil. Kuna Pereraadios on väga palju sõnasaateid, siis on loogiline, et see vastus just esikolmikus pole. Samas on kuulajad välja toonud, et neile meeldib Pereraadio muusikavaliku eripära, sest see on valdavalt kristliku sisuga ja seda teistest raadiotest kui Pereraadio ja Raadio 7 ei kuule. Viiendale kohale jäi 51%-ga vastus, et eesmärk on “päevakajalise info saamine”. Meelelahutust pidasid oma raadiokuulamise üheks eesmärgiks 38% vastajatest.

Vanuseliselt paistis välja, et mida vanemad inimesed, seda olulisem raadiokuulamise eesmärk on neile teiste inimeste kogemusi kuulda, raadio toel usus kasvada, õppida Piiblit tundma ja saada päevakajalist infot. Mida nooremad inimesed, seda olulisem eesmärk on neile Pereraadiost muusikat kuulata ja et raadio täidaks meelelahutuslikku rolli. Muusika olulisus paistis silma ka Liis Rohtmetsa uurimusest, mida mainisin teooria peatükis, kus selgus, et kõige enam levinud põhjus, miks noored raadiot kuulasid, oli hea muusika (Rohtmets, 2009: 32). Samas Pereraadio puhul olid ka nooremale vanusegrupile kõige olulisemad needsamad raadiokuulamise eesmärgid, mis keskmisele ja vanemale vanusegrupile.

7.3 Kuidas edasi?

Ekspertintervjuus rääkis Pereraadio peatoimetaja Mare Pihlak, et Pereraadio algusaegadel jõudis toimetuseni rohkem kuulajate tagasisidet kui tänasel päeval ja tookord saadeti paber kandjal kirju, kus oli palju tänusõnu selle eest, et kristlik raadio on olemas. Ta lisas, et

tänapäeval kirjutatakse pigem meili teel või helistatakse, kui tahetakse midagi öelda. Nii Mare kui Paavo Paul Pihlak teavad rääkida, et kõige rohkem tagasisidet jõuab Pereraadioni ikka siis, kui nad mõne kuulajaga silmast silma kokku satuvad. Seega, kui Pereraadio kuulajad on harjunud näost-näku suhtlema, siis oleks ehk edaspidi (veelgi) parem auditooriumit uurida näiteks fookusgruppidega vms.

Tagasisidet on Pereraadio toimetusele Pihlakute sõnul jõudnud väga erinevat. Nad võtavad endale teadmiseks kuulajate arvamused ja tasapisi need ka mõjutavad edasist programmi koostamist, aga kindlasti mitte niimoodi, et kui üks inimene ütleb, et talle miski ei sobi, siis sellisel juhul peaks kohe midagi ümber tegema. Paavo Paul Pihlak lisas, et pigem on nii, et kui üks või teine tendents saab endale laiemat kandepinna, siis peavad nad hakkama selle peale mõtlema, et kas oleks võib-olla aeg see saade kas lõpetada või kasvõi eetrisse minemise aega muuta.

Palju relevantseid ettepanekuid, millist tüüpi sisu võiks Pereraadio rohkem olla, just ei tulnud. See võib olla tingitud mingil määral andmekogumismeetodist – üksi kodus ankeetküsitlust täites ei pruugi kohe midagi pähe tulla, aga võibolla näiteks näost-näku vestlustes tuleks midagi konkreetsemat? Paljud vastasid, et neile sobib kõik nii, nagu on praegu, või mainisid selliseid saateid, mis on juba olemas, näiteks piibliseletusi ja inimeste kogemusi. Mõned mainisid ka endale meelepäraseid muusikažanre, näiteks et tahaksid rohkem koorimuusikat kuulda. Kõlama jäid aga vastused, et eraldi saade võiks olla lastele ja et mõni saade võiks keskenduda klassikalisele muusikale. Kuna neid hetkel tõesti programmis esindatud pole, väljaarvatud õhtujutt lastele, siis ma arvan, et neid kahte ettepanekut tasub Pereraadio toimetajatel edaspidi meeles pidada. Üldiselt tuli aga paljudest küsimustest välja, et kuulajad on Pereraadio programmi suhtes päris rahulolevad ja nad väljendasid oma tänusõnu viimases küsimuses, kus võis veel midagi lisada. See on Pereraadio saatejuhtidele igatahes rõõmustav.

Pereraadio arendamise puhul on Paavo Paul Pihlaku sõnul oluline see, et saatekavas teha muutusi ainult siis, kui see on vältimatu, programmis teha muutusi ainult siis, kui see on vältimatu – järjepidevus on sellel formaadil ääretult oluline. Ta lisas, et vaadates ka selle uurimuse puhul kuulajate ustavust, et enamik vastajatest on olnud Pereraadio kuulajad üle 7 aasta ja osad ka kõik 30 aastat, siis nad on harjunud kindla programmiga ja iga muutus peab olema väga korralikult ära põhjendatud.

Ta tõi aga välja, et kindlasti oleks vaja Pereraadiole uut kodulehe platvormi. Seda toetab ka uurimuse tulemus sellest, et ligi veerand vastajatest kasutab järelkuulamise võimalust ja kui peale selle võimaluse loomist kasvanud annetuste hulka ka arvestada, siis ilmselt ollakse selle eest väga tänulikud. Selleks tööks sobivaid inimesi pole aga hetkel leitud, sest see peaks olema vabatahtlike grupp, kes võtaks ette väga suure töö, kuna kodulehel on arhiiv, mille suurus ulatub terabaitidesse. Nii Mare kui Paavo Paul Pihlak ütlesid, et oluline oleks kodulehte arendada nii, et saates oleksid lihtsamini leitavad, võimalusel ka märksõnade abil. Seda mainisid ka mõned ankeetküsimustiku vastajat, et pikk saadete nimekiri Pereraadio kodulehel muudab õige saate leidmise veidi keeruliseks – vaja oleks paremat süsteemi.

Uurimusest välja tulnud kuulajate soove kuulda klassikalise muusika saadet või lisada programmi lastesaade, püüab Pereraadio Mare Pihlaku sõnul ellu viia siis, kui õnnestub leida neile saadetele kohased tegijad.

7.4 Meetodikriitika

Minu bakalaureusetöö valim, mille moodustasid 185 Pereraadio kuulajat, on minu hinnangul piisav, et kaardistada Pereraadio erinevaid kuulajaid, nende eesmärke raadiokuulamisel ning sisueelistusi. Samas elavad neist 35% Tartumaal ja 32% Harjumaal, nii et kogu Eesti pole ühtlaselt esindatud, kuigi vastajaid oli kõigist maakondadest. Samuti peab arvestama, et kuna minu küsimustik oli veebis, siis ei ulatunud ma nende raadiokuulajateni, kes arvutit ega nutitelefoni ei kasuta. Kuna kasutasin nii kvantitatiivseid kui kvalitatiivseid uurimismeetodeid, siis tuleb vastuste juures vaadata, kui palju inimesi midagi arvas, sest osad on üksikute inimeste arvamused, mis on subjektiivsed ja mida ei saa üldistada.

Minu tööd võib mõjutada asjaolu, et olen ise Pereraadio töötaja ja ilmselt ankeetküsitluse vastajad teavad mind raadio vahendusel, mõned ka isiklikult. Kristlik kogukond Eestis on piisavalt väike, et tutvusi ja seoseid on väga palju. Osad vastajad võisid arvestada ankeedi täitmisel sellega, et tegu on just minu uurimistööga, ja püüda mulle meelepärasemaid vastuseid anda. Samas aitab objektiivsusele kaasa ilmselt asjaolu, et vastajad said jääda anonüümseks – ühtegi nime kuhugi kirja ei läinud. Kuna igaüks sai vastata oma arvutist või

muust digitaalsest seadmest omale sobival ajal ja kohas, siis ei olnud ka vajadust minu kohaloluks, kui inimesed ankeeti täitsid, ja seega ei näe ma, et neil oleks olnud liigset põhjust anda mulle meeldida püüdvaid vastuseid.

Pereraadio kirjeldamisel töös andsin endast parima, aga arvestada tuleb, et mul endal on olemas siseringi teadmised ja võibolla pidasin midagi iseenesestmõistetavaks, mida oleksin võinud rohkem lahti seletada. Töö lugemisel tasub arvestada ka asjaoluga, et mulle endale läheb Pereraadio käekäik väga korda ja tahan väga, et sel raadiojaamal hästi läheks. See andis töö koostamiseks muidugi ka motivatsiooni.

Ankeetküsimustiku koostamisel oli minu fookus mingil määral teine, kui see lõpuks välja kujunes. Küsisin rohkem küsimusi, kui mul lõpuks vaja oli, sest pidasin esialgu seda kõike oluliseks, kuid lõpuks tuli välja, et selle kõige analüüsimine nõuaks liiga palju töötunde ja ületaks oluliselt minu töö mahu. Samas on kogutud info igatahes kasuks Pereraadiotele ja sellega saab edaspidi arvestada ning seda saab ka edasi uurida ja analüüsida.

Minu töö jõudis kaardistamiseni, kuid on palju võimalusi töö edasiarendamiseks. Näiteks täpsete kuulajatüüpide leidmine, millega jäin praegu poolele teele, Pereraadio kuulajate muusikaeelistuste uurimine mis jäi praegu minu analüüsist kõrvale, samuti Pereraadio digitaalsete platvormide vajadusi ja arengu ootusi kuulajatele. Väga huvitav oleks ka viia läbi sarnane uurimus Raadio 7 kohta, mis on samuti kristlik raadio, ja võrrelda saadud tulemusi selle uurimuse tulemustega.

Kokkuvõte

Minu bakalaureusetöö eesmärk oli uurida Pereraadio kuulajaskonda, kaardistada nende demograafiline profiil, kuulamisharjumused, eelistused ja ootused, et selle põhjal saaks raadioprogrammi edasi arendada. Uuringu lähtekohaks oli tasude ja tarvete, mille kohaselt inimesed kasutavad meediat teadlikult oma erinevate vajaduste rahuldamiseks. Töö raames viisin läbi veebiküsitluse, millele vastas 185 inimest. Tegemist oli mittetöenäosusliku mugavusvalimiga, kuid püüdsin küsimustikku levitada võimalikult erinevate kristlike kanalite kaudu, et vastajad oleksid erineva profiiliga ja jälgis laekunud vastustest, et vastajaid oleks erinevast vanusest, soost ja maakondadest. Lisaks viisin Pereraadio peatoimetaja Mare Pihlaku ja tegevdirektori Paavo Paul Pihlakuga läbi ühise ekspertintervjuu.

Uuringust selgus, et Pereraadio kuulajaskond on pigem lojaalne ja pühendunud. Kõige rohkem vastajaid jäi vanusesse 40-69 eluaastat ja 70% kõigist vastajaist olid kõrgharidusega. Enamik kuulajatest on kuulanud seda raadiojaama rohkem kui seitse aastat ning kuulavad seda igapäevaselt, peamiselt kodus või autos. Kõige populaarsemad saated on Piiblit seletavad, vaimulikud ja harivad saated, samuti raamatuid tutvustavad ja psühholoogiateemalised. Kuigi tehnoloogia arenguga on kuulumisvõimalused laienenud, kuulatakse Pereraadiot endiselt peamiselt tavalisest või autoraadiost, kuid ka telefoni ja arvuti kaudu.

Kuulajate vastused näitasid, et Pereraadiot hinnatakse selle sisu sügavuse, vaimuliku tähenduse ja usulise tuge pakkuva rolli tõttu. Kõige tähtsamateks eesmärkideks selle raadiojaama kuulamisel peeti inimeste kogemuste kuulmist, usus kasvamist ja Piibli tundma õppimist. Samas avaldati ka soove mõningate teemade, saatetüüpide ja muusikažanrite osas, mida kuulajad sooviksid rohkem kuulda. Näiteks ootaksid kuulajad, et Pereraadio programmis oleks mõni lastesaade ja rohkem klassikalist muusikat. Selle töö tulemused annavad Pereraadio toimetusele olulisi teadmisi kuulajate tagasisidest ja on abiks programmi arendamisel.

Summary

Mapping Pereraadio's Programming and Audience

The aim of my bachelor's thesis was to examine the audience of the Christian radio station Pereraadio and to map their demographic profile, listening habits, preferences, and expectations in order to inform future programme development. The study was grounded in the uses-and-gratifications approach, which assumes that people choose media consciously to satisfy diverse needs.

Data were collected through an online questionnaire completed by 185 respondents. Although the sample was a non-probability convenience sample, the survey link was disseminated via a broad range of Christian channels to reach listeners of different ages, genders, and counties. In addition, a joint expert interview was conducted with Pereraadio's Editor-in-Chief Mare Pihlak and Managing Director Paavo Paul Pihlak.

The findings indicate that Pereraadio's audience is notably loyal and engaged. The largest age cluster was 40–69, and 70 % of respondents hold higher-education degrees. Most listeners have tuned in for more than seven years and do so daily, primarily at home or in the car. Bible-explicatory, spiritual, educational, book review, and psychology-themed programmes emerged as the most popular. Despite new technological options, traditional and car radios remain the main listening devices, supplemented by phones and computers.

Listeners value Pereraadio for its depth, spiritual significance, and role as a source of religious support. Their principal motivations are hearing others' experiences, growing in faith, and learning Scripture. Audience suggestions included adding children's programming and increasing the share of classical music. These results provide Pereraadio's editorial team with actionable insights for refining and expanding the station's schedule and content mix.

Kasutatud allikad

Aare, T., ja Salumäe, T. (1989). Hingevalgus. *Sakala*, 2. november.

Apple Music. (2025). *K-LOVE*. Kasutatud 22.04.2025:
<https://music.apple.com/us/curator/k-love/1487557592>

Barna Group. (2025). Home. Kasutatud 22.04.2025: <https://www.barna.com/>

Beilmann, M. (2020). *Küsitlusuuringud*. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. Kasutatud 20.01.2025, <https://samm.ut.ee/kusitlusuuringud/>

Bentley, J. M. (2010). "Contemporary Christian radio web sites: A uses and gratifications study." Ettekanne AEJMC aastakonverentsil, Denver, CO.

Brownell, Dan. (2022). "Trans World Radio (TWR): Hope Knows No Barriers." *Today's Christian Living*, 2. märts. Kasutatud 22.04.2025:
<https://todayschristianliving.org/trans-world-radio-twr-hope-knows-no-barriers/>

Eesti Kirikute Nõukogu. (2015). Uuring "Elust, usust ja usuelust 2015" (EUU2015). Küsitluse teostaja: Saar Poll OÜ.

Eesti elanike muusika kuulamise harjumused märts 2018. (2018). Uuringu teostaja: Kantar Emor. Kasutatud: 05.01.2025,
<https://eis.ee/wp-content/uploads/2018/06/Muusika-kuulamise-uuring-2018-aruanne.pdf>

Finney Media. (2021). *History Radio – Part 2*. Kasutatud: 05.01.2025,
<https://finneymedia.com/history-radio-part-2/>

Geil, M. (2007). What's Up with Radio? *Christianity Today*. Kasutatud: 05.01.2025,
<https://www.christianitytoday.com/2007/01/whatsupwithradio/>

Hirsjärvi, S., Remes, P. ja Sajavaara, P. (2005). *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: Medicina.

Jürvetson, R. (2006). *Eesti raadiote toimimise põhimõtted*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.

Kalmus, V., Masso, A. ja Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. Tartu Ülikool. Kasutatud: 21.05.2025, <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys/>

Kantar Emor. (2024). *Milliseid raadiojaamu kuulati teisel poolaastal enim?* Kasutatud: 05.01.2025,

<https://www.kantaremor.ee/blogi/milliseid-raadiojaamu-kuulati-teisel-poolaastal-enim-2/>

Katz, E., Gurevitch, M., & Haas, H. (1973). On the use of the mass media for important things. *American Sociological Review*, 38(2), 164–181. Kasutatud: 20.05.2025,

<https://doi.org/10.2307/2094393>

Keith, Michael C. (2000). *The Radio Station: Broadcast, Satellite and Internet*. 6. trükk. Boston: Focal Press.

Kotler, P., ja Keller, K. L. (2019). *Marketing Management*. 15th ed. Harlow: Pearson Education.

Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M. ja Strömpl, J. (2014). *Intervjuu*. Sotsiaalse Analüüsi Meetodite ja Metodoloogia õpibaas. Kasutatud: 05.01.2025,

<https://samm.ut.ee/intervjuu/>

Lochte, R. H. (2006). *Christian radio: The growth of a mainstream broadcasting force*. McFarland & Co.

Loit, U., ja Harro-Loit, H. (2010). The case of Estonia – Media policies and regulatory practices in a selected set of European countries, the EU and the Council of Europe. *Mediadem*. Kasutatud: 05.01.2025, <https://www.researchgate.net/publication/333034801>

<https://www.researchgate.net/publication/333034801>

Lõhmus, M., ja Vihalemm, P. (2004). Raadio Eestis 1960–2003: struktuur, programm ja kuulajad. P. Vihalemm (Toim.). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965–2004* (lk 91–119). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Lään, V. (1995). *Kuidas tehakse raadiot*. Tartu.

Masso, A., Salvet, S., ja Lepik, K. (2014). *Kvalitatiivse analüüsi tarkvara*. Sotsiaalse Analüüsi Meetodite ja Metodoloogia õpibaas. Kasutatud: 05.01.2025,

<https://samm.ut.ee/kvalitatiivse-analyysi-tarkvara/>

Mytton, G. (1999). *Handbook on Radio and Television Audience Research*. UNICEF ja UNESCO. Paris. Kasutatud: 05.01.2025,

https://publicmediaalliance.org/wp-content/uploads/2017/08/audience_research.pdf

Männik, M.-L. (2013). *Raadio Elmar. Programm ja kuulajad*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.

National Religious Broadcasters (NRB). (2021). Why People Listen to Christian Radio. Kasutatud: 05.01.2025, <https://nrb.org/why-people-listen-to-christian-radio/>

National Religious Broadcasters (NRB). (2024). New Industry Data: Christian Radio Leads Growth. Kasutatud: 21.04.2025, <https://nrb.org/new-industry-data-christian-radio-leads-growth/>

NEXUS-IBA. (2025). "European Gospel Radio – Worldwide Christian Broadcasting." Kasutatud: 22.04.2025. <https://www.nexus.org/member-services/radio-and-tv/european-gospel-radio/>

Pereraadio koduleht. Kasutatud: 23.05.2025, <http://pereraadio.ee/uus/>

Pew Research Center. (2023). *Online Religious Services Appeal to Many Americans, but Going in Person Remains More Popular*. Kasutatud: 05.01.2025, <https://www.pewresearch.org>

Premier Christian Radio. (2025). "Premier Christian Radio." Grow With Premier. Kasutatud 22.04.2025. <https://growwithpremier.com/brands/premier-christian-radio/>

Rebas, A. A., Heinla, E., Kriisa, E., Rohtla, H., Pertelson, H., Gailan, O., ja Sookruus, P. (2024). Audiomeedia: Raadiomaastiku muutumine struktuuri ja tehnoloogia perspektiivist. P. Vihalem (Toim.). *Eesti meediamaastik 2005–2024. Kogumik Peeter Vihalemma 80. sünnipäevaks*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Radioplayer Eesti. (2025). *Pereraadio kuulamise statistika äpis Radioplayer (01.01.–21.04.2025)*. Saadud e-posti teel 23. aprillil 2025.

Robson, C. (2002). *Real World Research: A Resource for Social Scientists and Practitioner-Researchers*. 2nd ed. Oxford: Blackwell.

Rohtmets, L. (2009). *Eesti ja vene keelt kõnelevate gümnaasiuminoorte raadiokuulamine – pilootuuring kahes Tartu koolis*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.

Rämmer, A. (2014). *Valimi moodustamine*. Sotsiaalse Analüüsi Meetodite ja Metodoloogia õpibaas. Kasutatud: 05.01.2025, <https://samm.ut.ee/valimid/>

Salumäe, T. (1989). Eesti Kirikute Nõukogus. *Rahva Hää*, 13. oktoober.

Statistikaamet. Kasutatud: 20.05.2025, www.rahvaloendus.ee ja www.stat.ee

Süld, M. (2005). *Ususaadete taastamine ja areng Eesti Raadios aastatel 1988–2004*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.

Taylor, L., ja Willis, A. (2000). *Media Studies: Texts, Institutions and Audiences*. Blackwell Publishers.

Trans World Radio. (2025). *Home*. Kasutatud 22.04.2025, <https://twr.org/>

TV and Radio Schedules Wikia. (n.d.). Kasutatud: 05.01.2025, https://tvradioschedules.fandom.com/wiki/TV_and_Radio_Schedules_Wikia

Vehovar, V., ja Haan, J. (2005). *Kvantitatiivne andmekogumine ja valimid*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Veiken, L.-L. (2018). *Raadio 2 taskuhäälingute kuulamise tegurid*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.

Vihalemm, P., ja Kõuts, R. (2017). Meediakasutuse muutumine: internetiajastu saabumine. P. Vihalemm, M. Lauristin, V. Kalmus, & T. Vihalemm (Toim.). *Eesti ühiskond kiirenevas ajas. Uuringu „Mina. Maailm. Meedia“ 2002–2014 tulemused* (lk 251–273). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Vikerraadio koduleht. Kasutatud: 05.01.2025, <https://vikerraadio.err.ee/>

WordClouds. Kasutatud 12.04.2025, <https://www.wordclouds.com/>

Lisa 1. Ankeetküsimustik

Head Pereraadio kuulajad!

Nüüd on teil võimalus anda oma panus Pereraadio programmi arendamisele. Teie tagasiside on väga oluline, et teaksime teie eelistusi, huvisid ja tähelepanekuid. Käesolev uuring on osa saatejuht Laura Jõgari bakalaureusetööst Tartu Ülikoolis. Uuringus osalemine on vabatahtlik ja anonüümne. Iga tagasiside on väärtuslik, seega on selle ankeedi jagamine oma Pereraadio kuulajatest sõbradele-tuttavatele igati teretulnud. Suur tänu igaühele, kes leiab selle 6–10 minutit, et järgnevatele küsimustele vastata!

- 1) Kui sageli kuulate Pereraadiot? (iga päev või peaaegu iga päev, 3-4 päeva nädalas, vähemalt kord nädalas, mõnel korral kuus, kord kuus või harvemini)
- 2) Kus kuulate tavaliselt Pereraadiot? (Kodus, Autos, Tööl, Jalutades, muu)
- 3) Kui kaua olete Pereraadio kuulaja olnud? (Vähem kui 3 kuud, 3-6 kuud, 6-12 kuud, 1-3 aastat, 3-5 aastat, 5-7 aastat, Rohkem kui 7 aastat)
- 4) Kuidas avastasite Pereraadio enda jaoks? (Internetist, Sõbra/tuttava soovitusel, Koguduse kaudu, Raadionuppu keerates, muu)
- 5) Millal eelistate Pereraadiot kuulata? (hommikul, lõunal/pärastlõunal, õhtul, öösel, kogu päev, muu)
- 6) Kas Pereraadio kuulamine on pigem taustategevus või keskendute kuulates täielikult? (taustategevus, keskendun täielikult, kuidas kunagi)
- 7) Millisest tehnilisest seadmest te Pereraadiot kuulate? (raadiost, autoraadiost, telefonist, arvutist, televiisorist, muu)
- 8) Kas kuulate Pereraadiot rohkem otse või järelkuulamisest kodulehelt? (otse, järelkuulamisest, muu)
- 9) Millised Pereraadio saated ja teemad teid eriti köidavad?
- 10) Miks just need?
- 11) Kas on mõni saade või teema, mis ei meeldi või mille kuulamisest pigem hoidute ja miks?
- 12) Milliste saatejuhtide töö on teile eriti silma paistnud ja mille poolest?
- 13) Mis eesmärgil te Pereraadiot kuulate? (Piibli tundmise, usus kasvamise, meelelahutuse, päevakajalise info saamise, muusika kuulamise, inimeste kogemuste kuulmise, kõikide eelnevate, muu)

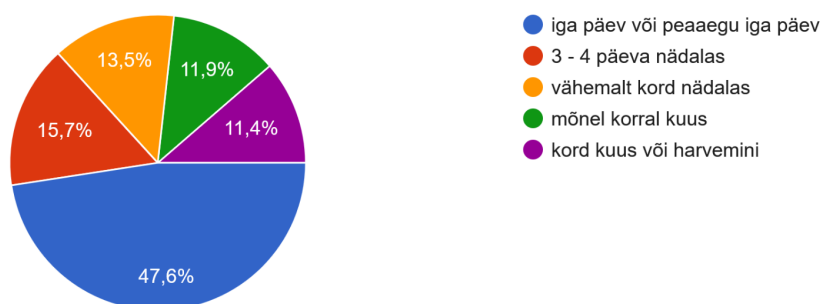
- 14) Mida on Pereraadio kuulamine teile andnud?
- 15) Milliste esitajate muusikat tahaksite kindlasti kuulda?
- 16) Milliseid muusikastiile eelistate Pereraadiost kuulda? (eestikeelne kaasaegne ülistusmuusika, võõrkeelne kaasaegne ülistusmuusika, vanem ülistusmuusika (üle 10 aasta tagasi kirjutatud), koorilaulud, klassikaline muusika, kristlik rahvamuusika, gospel, kristlikud lastelaulud, isamaalised laulud, kristlik instrumentaalmuusika)
- üldse ei meeldi
  - pigem ei meeldi
  - jätab ükskõikseks
  - üldiselt meeldib
  - väga meeldib
- 17) Mis on teie jaoks oluline Pereraadio muusikavaliku suhtes? (mitmekesisus, kooskõla saadete teemadega, sügav sisu, eestikeelsed sõnad, ei oska öelda, muu)
- 18) Millist tüüpi sisu (saated, teemad, muusika) tunnete, et võiks Pereraadios rohkem olla?
- 19) Teie haridustase (kõrgharidus, keskharidus/keskeriharidus, alla keskhariduse
- 20) Teie vanus (alla 20, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70-79, üle 80)
- 21) Teie sugu (mees, naine)
- 22) Teie elukoht (Tallinn, Tartu, Pärnu; Mõni muu linn; Alev; Küla, maakoht; muu)
- 23) Maakond
- 24) Kas tahaksite veel midagi lisada?

Lisa 2. Ekspertintervjuu küsimustik

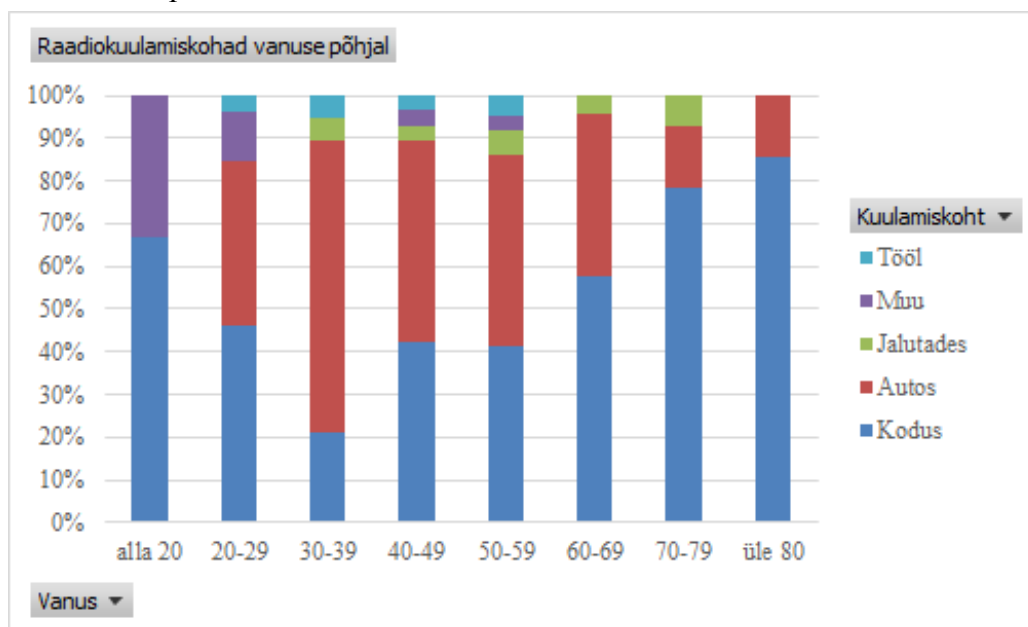
- 1) Mille põhjal on Pereraadio programm kokku pandud?
- 2) Milliseid aspekte võtate arvesse, et arvestada erinevate kuulajatega ja hoida programmi mitmekesisust?
- 3) Kuidas on see ajas muutunud?
- 4) Mida näitab asjaolu, et peaaegu pooled küsitlusele vastajad kuulavad Pereraadiot iga päev või peaaegu iga päev?

Kui sageli kuulate Pereraadiot?

185 vastust

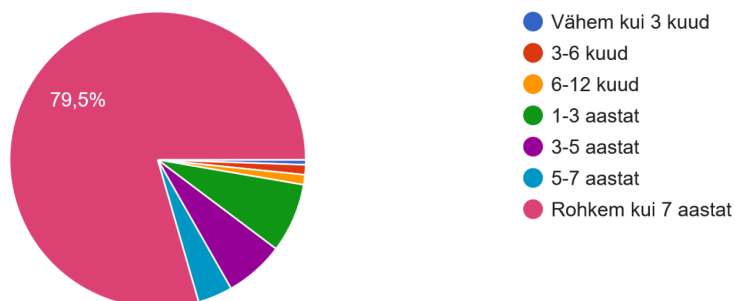
- 5) Uuringust ilmnes, et kõige rohkem vastajatest ehk 65% kuulavad Pereraadiot kodus. Sellele järgneb suur vastajate hulk – 59%, kes kuulab Pereraadio autos. On see ootuspärane või üllatav?

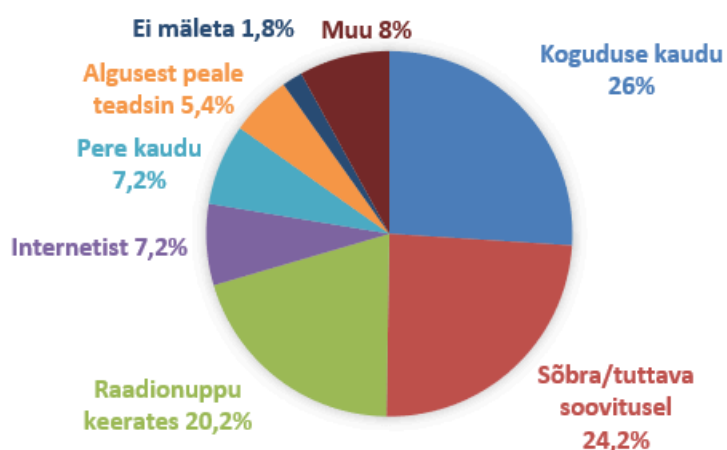
6) PERERAADIO AVASTAMINE. Mida ütlevad teile järgnevad graafikud?

Kui kaua olete Pereraadio kuulaja olnud?

185 vastust

KUIDAS AVASTASITE PERERAADIO ENDA JAOKS?

7) Mida olete teinud selleks, et Pereraadiole reklaami teha või selle olemasolust inimesi teavitada?

8) Kuulamisaeg. Vaadake järgnevat tabelit. Kuivõrd on programmi koostamisel arvestatud sellega, millal inimesed tõenäoliselt raadio juures on?

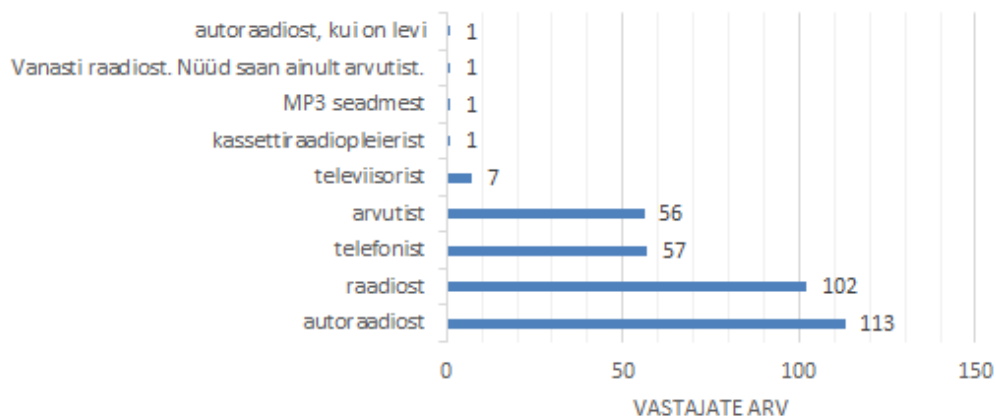
Millal eelistate Pereraadiot kuulata?	Vastuste arv	Vastuste %
kogu päev	61	26
hommikul	49	21
õhtul	48	21
lõunal/pärastlõunal	24	10
öösel	11	5
autosõidu ajal	10	4

kuidas juhtub/ei ole kindlat aega	8	3
järetkuulamisest endale sobival ajal	5	2
sõltuvalt soovitud saate ajast	5	2
kui aega on	3	1
tehes mingeid töid	2	1
köögis toimetades	2	1
kogu päev, kui just Vikerraadiost ega etv-st midagi olulist ei tule.	1	alla 1
hommikul, laupäeval ka päevasel ajal, pühapäeval õhtuti	1	alla 1
Töö on graafiku alusel, nii et vabal päeval on raadio mängimas kogu päev, aga tööpäeval on võimalik kuulata vaid hommikul ja õhtul.	1	alla 1
kuulan konkreetseid saateid, näiteks Pilk ajalukku, mõnikord autos ka seda, mis parasjagu eetris on	1	alla 1
sõltub töö graafikust	1	alla 1
jumalateenistuste ülekannete ajal	1	alla 1

9) Millistes Eestimaa paikades Pereraadio saatjad on ja kus saab kuulata seda vaid internetist?

10) Vaadates järgnevat joonist, siis kuidas aitab see teadmine Pereraadio kuulajatega paremini arvestada?

MILLISEST TEHNILISEST SEADMEST TE PERERAADIOT KUULATE?

11) Kuivõrd on järelkuulamise populaarsus aja jooksul muutunud? Allolevast tabelist tuleb välja, et vastajatest pea 70% eelistavad otse kuulamist.

Kas kuulata Pereraadiot rohkem otse või järelkuulamisest kodulehelt?	Vastuste arv	Vastuste %
otse	129	70
järelkuulamisest	35	19
mõlemat	9	5
enamasti otse, vahel ka järelkuulamisest	3	2
autos otse, arvutis pigem järelkuulamisega kindlaid saateid	2	1
50-50	1	alla 1
Teatud sarju olen tagantjärele kuulanud	1	alla 1
Otse nt autoga sõites. Aga vahel konkreetseid saateid järelkuulamisest.	1	alla 1
taustaks otse, süvenemiseks järelkuulates endale sobival ajal	1	alla 1
kui otse kuulates jääb saade pooleli, kuulan edasi järelkuulamisest	1	alla 1
Autoga sõites tavaliselt kuulan otse, aga kodus remonti tehes kuulan arhiivi	1	alla 1

päevakajalise info saamise	53	29
kõikide eelnevate	50	27
meelelahutuse	27	15
Autosõidu aja täitmiseks, juhul kui sealt tuleb midagi head. Alati ei kuula.	1	alla 1
mälestuste	1	alla 1
kirikuloo alaste lugude kuulamiseks	1	alla 1
Iga kristlane peaks kuulama muu jama asemel	1	alla 1
Eriti meeldib erudeeritud ja pika usuelukogemusega inimeste vestlusi ja arutelusid kuulata.	1	alla 1
Kristlik raadio	1	alla 1
Ega ma sõidan üdiselt vaikuses aga aegajalt panen peale. Mõnikord kuulan uudiseid, mõnikord kuulan kellel täna sünnipäev on ja mõnikord satub juhusliku kuulamisega mingi huvitav saade ka olema siis kuulan seda edasi.	1	alla 1
Enamasti kuulame unejutte	1	alla 1
Ma enamust ajast kuulen Pereraadiot, mitte ei kuula, aga kui midagi head tuleb, siis ikka kuulan ka.	1	alla 1
Et oleks rääkija autos.	1	alla 1
Viimastel aastatel olen harvem kirikus saanud käia, Pereraadio on hea seltsiline, positiivsete mõtete ja rahu kandja. Veelgi avastan saadetest uut, mida varem ei teadnud.	1	alla 1
kristlikus vaimsuses püsimiseks	1	alla 1
See on mu peamine side Eestiga ja Eesti inimestega	1	alla 1
Piibli ettelugemine, piiblivõti, jutluste kuulamine	1	alla 1
ka uued mistahes teadmised üldiselt	1	alla 1
Päevakajalised arutelud	1	alla 1
Ateismi mõtestamiseks	1	alla 1

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, **Laura Jõgar**,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

Pereraadio programmi ja kuulajate kaardistamine,

mille juhendaja on **Marii Kangur**,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Laura Jõgar

23.05.2025